

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 53. No. 182.
1938. augusztus 18., csütörtök.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă p. l. editura ziarului Aradi Közlöny, înreg. în Reg. Publ. Perioadice sub No. 146—1938. Trib. Arad.

Uj éra kezdetén

Lesz módunk és alkalmunk rá, hogy alaposan és részletesen is foglalkozzunk azzal a királyi törvényrendelettel, amely a kisebbségi kormánybiztosság hatáskörét szabályozza és ennek keretében körvonalazza a kisebbségi jogok kiterjesztésének programját is. Természetesen ez a törvényrendelet is csak keret, amit tartalommal az életnek és gyakorlatnak kell megtöltenie.

Mindjárt előjáróban meg lehet állapítani, hogy a kisebbségi kormánybiztosság szervezésének és e törvényrendelet kibocsátásának ténye igen nagy lépést jelent az ország életében és belső politikájában. Éber figyelemmel kísérjük a román sajtót is és igyekszünk kitapogatni a közvéleményt is és úgy találjuk, hogy a kormány nagyjelentőségű kezdeményezése jó atmoszférával találkozik. Visszaemlékszünk Duca egyik parlamenti beszédére, amit ellenzéki korában mondott és a kisebbségi jogok kiteljesülésében mint alapfeltételt jelölte meg: az atmoszférát. Soha sem vitattuk, hogy ez nem volna valóban fontos, sőt olykor döntő jelentőségű, de viszont állítottuk, hogy az atmoszféra kialakításában a vezető szerep magát a többségi nemzetet illeti meg: a kormányt, a közélet tényezőit és a sajtót. Éveken keresztül azonban olyan izgatás és uszítás tombolt az elmúlt években a parlamentben és sajtóban a kisebbségek ellen és a legutóbbi kormány, sajnos, olyan türelemmel és tértelenséggel nézte ezt az uszítást, hogy nem is te remhetett meg az a légkör, amely akárcsak szerényebb arányú kisebbségbarát politikát is elfogadott volna. Az egyik tábor a zsidóság, a másik a keresztény kisebbségek ellen izgatott, úgyhogy nem is lehetett kilátás a kisebbségi problémák részleges likvidálására sem, még kevésbé olyan alapos rendezésére, amely ezt a kérdést teljesen levegye a napirendről.

Kétségtelen, hogy az a pár hónap, amióta a sajtóban ez a mesterséges izgatás és szenvedélyek tobzódó felkorbácsolása megszűnt, előkészítette a közvéleményben is a lehetőséget, hogy rendszeres és módszeres kisebbségi rendezésre gondolhasson a kormány. Ami eddig történt, az megnyitja az utat arra, hogy minden kisebbség igyekezzék itthon a maga dolgait tető alá hozni. Maga Hasselblatt, az ismert nemzetközi német jogász írja az egyik tanulmányában, amelyben ismerteti az egyes államok között nyelbeültött kétoldalú kisebbségvédelmi rendelkezéseket, hogy legjobb és legkibékítőbb módja a kisebbségi kérdés megoldásának az, ha az állam saját maga, belső törvényalkotás és kormányzati cselekvések útján követi el mindent, hogy a kisebbségek gazdasági és kulturális életükben szabadoknak érezzék magukat és amint az új román kisebbségi statutum is mondja, „ugyanazokat a bánásmódokat és biztosítékokat élvezzék, mint a többségi lakosság”. Hogy maguk a kisebbségek is szívesebben látják ezt, mutatja éppen az erdélyi magyar kisebbség magatartása, amikor Genfben Petrescu Comnen külügyminiszterrel való tárgyalás és megértő megbeszélés után, számos népszövegségi panaszát tette szünetelőbe. Ez bizonyítja, hogy egyáltalában nem pályázik a magyar kisebbség sem nemzetközi feltűnésre, vagy bármely más irányú tendencia szolgálatára, hanem keresi itthon a megoldást és megbékélést.

Természetesen az egyes országok sem sorozhatók egy kalap alá és majdnem azt mondhatnók, hogy minden ország kisebbségei más-más elbírálás alá esnek, bár világos, hogy egyetemes és általános eszméimértékeket nem lehet szem elől tévesztetni. Mondjuk ezt azért is, mert azokra a fejtegetésekre, hogy a kisebbségek is szívesebben veszik problémáik hazai elintézését, mintsem valamely nemzetközi fórum beavatkozását, ahogy se illik rá a csehszlovákiai példa. Csehszlovákiában azt látjuk, hogy nemcsak a szomszédos Németország, hanem Anglia közvetlenül nyúl bele a problémába és Runciman lord személyében (bár nemhivatalo-

Gróf Bethlen György, Willer József dr. és Hans Otto Roth tisztelgő látogatása Silviu Dragomir dr. kisebbségügyi fő-kormánybiztosnál

A kisebbségi ügyek minisztere megértéssel fogadta a magyar kisebbség képviselőinek előterjesztéseit, amelyeknek tárgyalására később kerül sor Magyar egyházi küldöttség készül Bucurestibe a jövő héten

Bucurestből telefonálja az Aradi Közlöny tudósítója: Nagyjelentőségű látogatás folyt le szerdán délben a bucaresti kisebbségügyi fő-kormánybiztosságon, ahol dr. Silviu DRAGOMIR egyetemi professor, kisebbségügyi fő-kormánybiztos hivatalában látogatáson jelent meg dr. gróf BETHLEN György, kit dr. WILLER József kísért. A romániai magyar kisebbség képviselője a küldöttség nevében mély tisztelettel üdvözölte a kisebbségi ügyek fő-kormánybiztosát kinevezése alkalmából s őszinte szavakkal juttatta kifejezésre az ittlő magyarság tiszta szándékát a kormányzat célkitűzéseivel kapcsolatosan. Bethlen György gróf tisztelgő látogatása során körvonalazta mindazokat a kérdéseket, amelyeket az ittlő magyarság az együttműködés érdekében elsősorban is tisztázandóknak tart.

A magyar kisebbség küldöttségét dr. Silviu Dragomir fő-kormánybiztos kitüntető szívéllyességgel fogadta és fokozott megértéssel hallgatta meg az eléje terjesztett fejtegetéseket. A küldöttség, mint tudósítónk jelenti, ezuttal valóban csak a körvonalait vázolta fel az elintézésre váró kérdéseknek, e közös ügyek beható tárgyalására csak később fog sor kerülni. A magyarság kiküldöttjei után a kisebbségügyi fő-kormánybiztos az ittlő németiség képviselőjében dr. Hans Otto ROTH-ot fogadta kihallgatáson.

Értesülésünk szerint a jövő hét folyamán a romániai magyar egyházak küldöttsége tiszteleg a kisebbségügyi fő-kormánybiztosságon, hogy az iskolai év közelgő megnyitásának alkalmából aktuálisabbá váló közoktatásügyi kérdésekben kérjék ki Dragomir dr. fő-kormánybiztos véleményét.

Franco visszautasította az önkéntesek elszállítására vonatkozó angol tervet

Osszehívják a semlegeségi bizottságot. — Chamberlain miniszterelnök Halifax külügyminiszterrel és Simon kincstári kancellárral tárgyalt

Londonból jelentik: Lord Halifax angol külügyminiszter hosszas megbeszélést folytatott Chamberlain miniszterelnökkel az általános külpolitikai helyzetről, amely az utóbbi napokban alig változott ugyan, azonban a német hadgyakorlatok nyomán keletkezett napirendi kérdések mégis szükségessé tették az eszmecserét. Szóba került továbbá lord Runciman prágai tárgyalásainak menete is. A külügyminiszter után a miniszterelnök Sir John Simon kincstári kancellárral, — aki nyaralását szakította meg — folytatott megbeszéléseket.

A Press Association szerint Franco tábornok kedden nyújtotta át Hodgson angol diplomáciai képviselőnek az önkéntesek elszállítására vonatkozó angol jegyzékre adott választ. Beavatottak szerint a

a nemzeti spanyol kormány válasza elutasítja az önkéntes-elszállítási angol tervet.

Az elutasító válasz előreláthatólag szombaton érkezik az angol fővárosba, amikor minden valószínűség szerint megbeszélésre hívják össze a benemavatkozási bizottságot, hogy a burgosi és barcelonai válaszokat mélyreható tanulmány tárgyává tegyék.

Párisban úgy értesülnek, hogy Franco tábornok az angol tervezetet fenntartással fogadja, ami a francia lapok szerint is egyenlő az elutasítással.

A lapok közül csupán a Paris Soir szögezi le, hogy Franco tábornok elvben hozzájárulna az önkéntesek elszállításához, azonban a hadviselési jog megadása körül támaszt különböző igényeket.

san) mégis egész apparátust küld Csehszlovákiába. Csakhogy Csehszlovákiában a kisebbségi kérdés teljesen állam-probléma jellegű és magának az államnak egész konstrukciójával függ össze és egyben óriási nemzetközi következményeket hord a méhében. Ugyanezt azonban számos más államra elmondani nem lehet. Csehszlovákia kisebbségi bajait nem lehet belülről megnyugtató módon elintézni, viszont Románia vagy Jugoszlávia kisebbségeinek kívánságait meg lehet oldani.

A kérdésnek természetesen számos ága-boga van, amit csak a gyakorlati cselekedetek tárhatnak

fel. Látnunk kell, hogy minden kisebbség egyforma elbírálásban részesül és e kisebbségek hivatott vezetői milyen szerepet kapnak a statutum mindennapi alkalmazásának megbeszélésében és életbe-leptetésében. Nem tagadható, hogy az eddigi kormányok a kisebbségeket is kasztokba sorozták és voltak dédelgetett és voltak meggyanusított és üldözött kisebbségek is. Örömmel látjuk, hogy ilyen megkülönböztetésnek most semmi jele nincs minden kisebbség számára, hogy óhajai és jogai egyforma elbírálás szerint kerülnek a gyakorlati megoldás sorozatában napirendre.

Megkezdődtek Budapesten a Szent István-napi ünnepek

Felépítik Budapesten a külföldi magyarok házát

Budapestről jelentik: A Szent István napi ünnepekkel kapcsolatos fogadtatások és ülésezések már szerdán megkezdődtek a magyar fővárosban. Mint ismeretes, ebből az alkalomból a budai várpalota márványtermében közszemlére tették ki a magyar szent koronát és a hozzátartozó koronakincseket, amelyeket ma délelőtt megtekintett az olasz és a német küldöttség is. A küldöttségek tagjait bérciházi Bárczy István miniszterelnökségi államtitkár kalauzolta. Utánuk a budapesti egyetemi tanárok és történelmi tudósok tekintették meg az ereklyéket, majd pedig az egyiptomi anyakirályné is megjelent a várpalota márványtermében. Az olasz és a német küldöttségek tagjai később kihallgatáson jelentek meg Horthy Miklós magyar kormányzónál. Utána Imrédy Béla magyar kormányelnöknel és végül Kánya

Kálmán magyar külügyminiszternél jelentek meg a küldöttségek tagjai. Délben a külügyminiszter villásreggelit adott a Park-klubban a küldöttségek tiszteletére. A küldöttségek este résztvettek a „János vitéz” opera margit szigeti szabadtéri előadásán.

A külföldi magyarok második világkongresszusának tanácskozásait délelőtt folytatták a Vigadó zsufolásig megtelt nagytermében. Az ülésen levidi vitéz Kozma Miklós mondott nagyobb beszédet, majd elhatározta a kongresszus, hogy Budapesten felépítik a külföldi magyarok házát, amelyben a Budapesten tanuló magyar származású diákok és a Budapesten megforduló külföldi magyarok laknak. Dél után a magyar parlament delegációs termében Lázár Andor dr. volt igazságügyminiszter tartott előadást.

A halálozási arány csökkentését szolgálja az egészségügyi kampány

Marinescu tábornok, egészségügyi miniszter, erélyes kézzel szervezi
újja a falvak egészségügyi szolgálatát

Az európai államok szomorú gyermekhalandósági statisztikájának élén Románia áll. Az e hó elején Marinescu orvos-tábornok, egészségügyi miniszter által kezdeményezett nagyszabású egészségügyi hadjárat elsősorban a falvak egészségügyi színvonalát akarja felemelni. Ennek az akciónak során a kérdés mélyére akarnak hatolni és a falvak népét rá akarják nevelni arra, hogy betegség esetén vegye igénybe az orvosi segítséget.

Az országszerte megkezdett egészségügyi kampány aktuálisá teszi annak a statisztikának a közzétételét, amelyet a központi statisztikai intézet hozott nyilvánosságra a közelmúltban. Az ország egészségügyi statisztikája szerint, amelyet dr. Stoichița egészségügyi vezérfelügyelő vizsgálta,

felül, kiderül, hogy a falvakban elhunytak 77,6 százaléka nem részesült semmiféle orvosi segítségben és csak 22,4 százaléka a múlt évben meghaltaknak lett orvos által kezelve. Ezek az adatok kellően bizonyítják azt a rendkívül nagy orvoshiányt, amiben a falusi lakosság szenved és ez az oka annak, hogy az általános halandósági statisztika élén Románia vezet, nemcsak európai viszonylatban, de ebben a tekintetben megelőz számos Európán kívüli országot is.

Mint látható, az orvosok eloszlása a falvak és városok között rendkívül nagy egyenlenségeket mutat fel. Az orvosok nem szívesen mennek falura, mert köztudomású, hogy az orvost nem lehet hosszabb időre elzárni a

civilizáció haladásának megismerésétől. Ha az orvos hosszabb ideig falun él, elveszti a kapcsolatot az orvosi tudomány legújabb felfedezéseivel, tudása megáll ott, ahol abban a stádiumban volt, amikor kikerült az egyetemről. A falusi lakosság egészségügyi helyzetének új alapokra való tekintését célozza az egészségügyi minisztérium e hó elsején megindított kampánya.

A repülő egészségügyi-osztagok eddig beérkezett jelentése egytől-egyig arról számol be, hogy nincs elég orvos. Ezen a hiányon minden kép segíteni óhajt Marinescu tábornok, egészségügyi miniszter, aki már meg is kezdte a kérdés alapos rendezésének előkészítését.

A falvakban és ez elsősorban vonatkozik a régi királyság és Basarabia községeire, a legritkább esetben található olyan gyakorló orvos, aki saját kezdeményezésére költözött falura. A falusi orvosok az egészségügyi minisztérium költségvetéséből kapják fizetésüket, tehát tisztviselő-orvosok.

Az egészségügyi minisztérium 1936. évi kimutatása szerint az ország 16 ezer községében 1262 állami körorvosi állás létezett. Románia 18 millió lakosából a statisztika szerint pontosan 15 millió 531 ezer 666 ember él falun, vagyis

minden 12 ezer 297 polgárra jut egy orvos.

A falvak nem sok reménnyel kecsegtető egészségügyi állapotánál jóval kedvezőbb a városok helyzete. Az egészségügyi minisztérium statisztikai osztályának kimutatása szerint ezeltől két évvel a városokban lakók számára 1482 hatósági orvos működött, ami a városi lakosság 3 millió 556 ezer főnyi lélekszámát véve alapul azt jelenti, hogy minden kétezer 386 emberre jut egy hatósági orvos. Ha a városokon gyakorlatot folytató magánorvosok számát is viszonyítjuk a városi lakosok számához, kiderül, hogy minden 508 városi lakos számára áll rendelkezésre egy orvos.

Tizenkilencéves munkanélküli rablótámadása Budapesten

Budapestről jelentik: A Stadium lapkiadó vállalat palotájának egyik folyosóján szerda délelőtt egy fiatalember vakmerő módon támadt rá és homokszákkal leirtotta Ábrahám Rudolf százszázalékos rokkant pénzbeszedőt, aki az ütés következtében elesett, míg a támadó a nála levő 10.000 pengőt tartalmazó pénzesztáskát elrabolta. Ábrahám a következő pillanatban már magához tért és kiáltozni kezdett, mire a házbeliék a rablótámadó után vették magukat és sikerült is elfogniok. Kiderült, hogy az illető egy 19 éves munkanélküli.

„Fizetek!”

Írta: JOHN BLADES •

Margot anyja halála után Birminghambe került nagynénje házához, de állandó honvágyat érzett London után, ahol szülei életében sok szép napot élt át. Birmingham fogalmával elválaszthatatlan kapcsolatba jutott Margot lelki életében Usherwood James, a derék posztókereskedő, akit már négyszer kosarazott ki. A nagynénje toltá az örök völegényjelölt szekerét, mert ez a házasság számára is gondtalan öregséget biztosított volna, de Margot nagyon unta az elhjasodott nyárspolgárt. Már csak azért is szeretett volna néhány napot Londonban csatangolni.

Azonban kevés reménye lehetett Margot-nak ahhoz, hogy a londoni kirándulást megvalósíthassa. Egy szép nap azután csoda történt: Margot néhány száz sillinget nyert egy sorsjegyen. Azonnal, minden ellenkezést elhárítva, csomagolt, és kijelentette, hogy Londonba utazik.

Usherwood James rosszalóan bólongatott a fejével, de Margot ezzel nem törődött, hanem elindult egyedül Londonba. Ott egy jó szállodában vett ki szobát és néhány napig élvezte a szabadságát. Napközben bejárta London érdekes uccáit, elment mindenfelé, még a löversenyre is. Egy reggel azután arra ébredt, hogy a szállodai számla kifizetésére sem volt elég pénze. Aznap nagynénjétől levelet kapott és azon kellemetlen völegényjelöltje is küldött néhány bölcs tanácsot. Ez annyira dühbe hozta Margot, hogy bolond ötlete támadt. Az utolsó sillinggel a zsebében lement a szálloda éttermébe, romek ebédet rendelt és azt jó étvágyal végigette. Az volt a terve, hogy odahívja a pincért, elkéri a számlát és azután kijelenti, hogy csak egy sillingje van. Természetesen erre rendőrt hívnak és nagy botrány lesz... mire Usherwood James ur megbotránkozva kijelenti, hogy ilyen feleségre nincs szüksége.

Amint azonban a feketekávéját itta, hirtelen rémület fogta el arra a gondolatra, hogy egy óriási rendőr oldalán vonuljon ki az étteremből és a neve

beikerüljön az ujságba. Ebben a percben egy kopotruhási öreg ur lépett hozzá és engedélyt kért, hogy az asztalához ülhessen, miután másutt nem volt hely. Margot bólintott és az öreg leült. Jött a pincér... Az öreg csak egy pohár sört rendelt és hozzá egy pogácsát rágicsált.

A pincér letette Margot tányérja mellé a számlát... Nyolc sillinget tett ki és neki pedig csak egy sillingje volt.

— Parancsol még valamit? — kérdezte a pincér az öregurtól, de ez kijelentette, hogy mást nem kér, csak a kezét szeretné megmosni. Valami szegény irnok lehetett, mert két ujja a tövéig tintás volt. A pincér utbaigazitotta és az öregur elindult a mosdóhelyiség felé. Margot abban a pillanatban látta a számláját, amelyet a pincér már odatett az asztal tulsó végére. Pontosan egy sillinget tett ki. Gyors mozdulattal elvette és a saját számláját tette a helyére. Azzal odament a pénztárhoz, kifizette az egy sillinget és gyorsan távozott.

Alig tett néhány lépést az uccán, egy atlétatermetű, rokonszenves arcú férfi lépett melléje és így szólt:

— A szálloda detektívje vagyok. Láttam, hogy elcserezte a két számlát. Miért tette ezt?

Margot szembe fordult a detektívvel és gyors elhatározással így szólt:

— Ha mindent látott, felesleges, hogy itt szellemes eszmecsere folytassunk. Majd a rendőrségen mindent elmondok.

A detektív mosolyogva biztatta:

— Jobban tenné, ha nekem mondana el mindent... Esetleg az lehet a nézetem, hogy nem kísérem be. A pincér nem tudja, hogy megfigyeltem magát és így szabad kezem van.

Margot egy percig gondolkodott. Ez a szélesvállú, acélszurke szemű fiatalember olyan becsületesen mosolygott rá, hogy hirtelen bizalmat érzett iránta. Teljes őszinteséggel elmondott neki mindent. Azt is bevallotta, hogy a ráerőszakolt völegényjelöltől akart ily módon megszabadulni, de utóbb megijedt.

— A végén kénytelen leszek a nagynénémnek táviratozni, de még erre sincs pénzem, — mondta A detektív így szólt:

— Menjen nyugodtan vissza a szállodába. Én mindent elintézek, sőt holnap reggel a hallban megvárom, kikisérem a vasúthoz és megváltom a jegyét.

— Nem értem a nagylelkűségét — mondta Margot meglepetten —, milyen joggal fogadhatok el magától ekkora kölcsönt?

— Ezt bizza rám. Majd behajtom, ha otthon lesz.

Másnap reggel a detektív megjelent a szállodában, ahol Margot a reggelijéhez megkapta a fizetve bélyegzővel ellátott számláját. Azután kikísérte a pályaudvarra, átnyújtotta a vasuti jegyét és így bucsuzott el tőle:

— Kedves kisasszony, máskor legyen jó kisleány és ne kóboroljon egyedül London városában.

Mielőtt Margot a jó tanácsra megsértődhetett volna, be kellett szállnia, a detektív pedig mosolyogva megemelte a kalapját és eltűnt. Margot nem értette, hogy itt mi történhetett és még jobban meg volt lepelve, amikor a pályaudvaron Usherwood James fogadta széles vigyorgással. Közben taxin nagynénje lakására vitte, újra sietve megkérte a kezét.

— Ha tudná, hogy milyen botrányosan viselkedtem Londonban — mondta Margot —, örülne, ha tőlem minél előbb szabadulna.

— És azzal a szándékkal, hogy James-t megbotránkoztassa, elmondott neki mindent. Azt is, hogy ha a szálloda detektívje érthetetlen felbuzdulással nem segítette volna ki a bajból, ma London ujságjai az ő csalásáról írnának, James pedig a dutyiban látogathatna meg.

— Az a csirkefogó ezt elhallgatta előttem! — kiáltott fel hirtelen James.

— Micsoda csirkefogó? — kérdezte Margot. — A „maga” detektívje. Én béreltem fel a Morton-detektíviroda legügyesebb detektívjét, Potters Willit...

Elkészült Dr. Marta Alexandru temesi királyi helytartó beiktatásának ünnepélyes programja

Andrei ortodox román és Frint Lajos evangélikus püspök, Dobriceanu Mihail ezredes-prefektus és Riscuția Moise alpolgármester vesz részt Aradról a szombati beiktatáson

Temesvárról jelentik: Megirtuk, hogy szombaton lesz nagy ünnepségek keretében Marta Alexandru dr. királyi helytartó és Ciupe Gheorghe dr. vezértitkár beiktatása. Az ünnepségek programját a következőképpen állították össze:

Szombaton délelőtt tizenegy órakor Cristea Miron pátriárka, miniszterelnök és Calinescu Armand belügyminiszter fogadtatása a negyedik kerületi pályaúdváron.

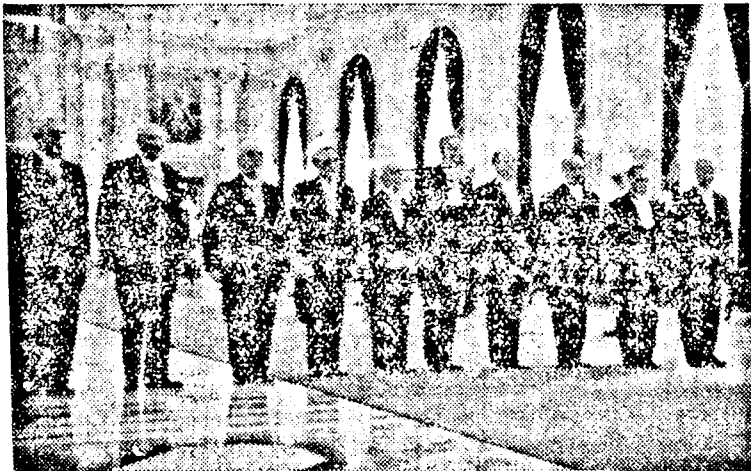
Tizenegy órakor hálaadó istentisztelet a negyedik kerületi görög keleti román templomban. A misét Andrei aradi és Lazarescu karánsebesi püspökök celebrálják fényes papi segédlettel.

Tizenkettőkor beiktatás a prefektura nagytermében, utána fogadtatás.

Lazarescu és Andrei püspökökön kívül a beiktatáson és fogadtatáson részt vesz még Balan lugosi görög katolikus, Pacha Agoston dr. római katolikus és Frint Lajos aradi evangélikus püspök. Részt vesz a fogadtatáson Oprescu Gheorghe tábornok, a hetedik hadtest parancsnoka, azonkívül a tartomány helyőrségeinek törzstisztjei. Arad megye képviselői

viselésében Dobriceanu Mihail ezredes, megyei prefektus, Arad városa képviselőjében Riscuția Moise ny. ezredes, alpolgármester jelennek meg a beiktatáson. A fogadtatást diszebed követi a tisztjé kaszinóban.

Ami a királyi helytartóságok végleges elhelyezkedését illeti, a „Romania“ ezzel kapcsolatban azt írja, hogy azok semmi körülmények között nem maradnak a prefekturákon, ahol ezidő szerint elhelyezést nyertek országszerte,

A KIRÁLYI HELYTARTÓK ESKÜTÉTELE
— Jobbról a hatodik dr. Marta Alexandru temesi királyi helytartó —

Szálasi, a magyar nyilas-diktátor jelölt büntetésének további súlyosbítását kérte a Kuriától a koronaügyész

Budapestről jelentik: A királyi Kuria ma tartotta meg a főtárgyalást Szálasi Ferenc nyugalmazott őrnagy lázadásra való szövetkezés és az állam, valamint a társadalmi rend felforgatására irányuló ismeretes büntető ügyében. A törvényszék annak idején Szálasi 10 hónapi fogházra ítélte, de büntetését a királyi ítélet 3 évi fegyházra emelte fel és elrendelte az elítélt azonnali letartóztatását. Fellebbezés folytán került az ügy a legfelsőbb bíróság elé és Töreký elnök délelőtt 10 órakor nyitotta meg a tárgyalást. Már a kora délelőtti erős rendőri készültség szállta meg a Kuria környékét.

A tárgyalást a Kuria egyik legkisebb termében tartották meg és csak kevés számú helyet tartottak fenn magasrangú biráknak és a külföldi újságírók számára.

A tárgyalás megkezdése után a terem előszobájában zajos jelenetek játszódtak le, mire Töreký elnök elrendelte az előszoba kiürítését.

A tárgyalás az ügyiratok ismertetésével kezdődött. Soóky előadó ismertette az iratokat és közölte, hogy Szálasi Ferenc, aki kiváló katona volt

Szálasi nyugdíjazta magát, hogy szabadon foglalkozhasson politikai kérdésekkel.

Ezután ismertette az előadó kuriai bíró Szálasi pártjának politikai irányát, amelynek legfőbb pontja az volt, hogy

a pártvezér nem tűrt meg semmiféle ellentmondást. Majd felolvasta a törvényszék és a táblai ítéletet.

Utána Finkey Ferenc dr. koronaügyész mondott vádbeszédet. Kifejtette, hogy a vádlott olyan politikai mozgalmat indított meg, amely könnyen polgárháborúra és forradalomra vezethetett volna. Nagy küzdelmek és hatalmas gazdasági válságok után sikerült Magyarországnak helyreállítani annak idején a jogrendet és ma bátran állíthatja, hogy Magyarországon tökéletes jogrend van. E nagy erőfeszítések közepette előállott egy fiatal, nyugalmazott katonatiszt azzal, hogy ő akarja átvenni a hatalmat az országban.

Szálasi akar itt parancsolni mindenkinek és akar itt kormányozni mindenki helyett. Ez nem más, mint diktatúrára való törekvés. Diktatúrára pedig Magyarországnak nincs szüksége, mert már 1919-ben megmutatkozott, hogy mit eredményez a diktatúra. Nincs szükség diktátorra már csak azért sem, mert van hivatott vezér az országban. Hangoztatta a koro-

naügyész, hogy Szálasi nemcsak lázított, hanem ennél sokkal súlyosabb büntetést követelt el, az állam felforgatásának büntetését.

Nem hajlandó figyelembe venni azt a körülményt sem, hogy a vádlott beteges és szinte pathológiusan uralmi mániába esett és az ítélet súlyosbítását kérte.

Ezután dr. Kiss Géza védő hangoztatta, hogy a körülmények feltartóztatni nem lehet. Szálasi nem követett el bűncselekményt és csak hazafias érzelmek vezették. Végül felmentő ítéletet kért a védelem számára. Háromnegyedórás tanácskozás után Töreký elnök közölte, hogy

augusztus 24-én délelőtt 10 órakor hirdeti ki a Kuria ítéletét.

A déli órákban a Kossuth Lajos-téren nagyrészt fiatal nyilasokból álló csoport zajongani kezdett, mire rendőrszakasz vonult ki, a tüntetőket szétverte és 15 fiatal embert letartóztattak.

FLINTKOTE
Ideális szigetelő anyag, mindennemű nedvesség és rozsdá elleni szigeteléshez, különösen bevált: beton fedeleknél, balkonoknál, teraszoknál, vízhatlan padlózatnál

FLINTKOTE
Shell készítmény.
A valódi Flintkote anyagot közvetlenül a romániai vezérképviselőt:

FRAȚII KLEINER
BUCUREȘTI, STRADA CULMEA VECHIE, 2
GALAȚI, STRADA MARE, 75, szállítja.

helytartóságok ott nyernek elhelyezést, másutt, ilyen épületek hiányában bérbe vesznek épületeket, vagy helytartósági palotát építenek.

A helytartóságok szolgálatait utólag szervezik meg. A közigazgatási törvény előírja, hogy minden helytartóságnak a következő szolgálatokkal kell rendelkeznie: közigazgatási, pénzügyi, műszaki, mezőgazdasági, állategészségügyi és állatorvosi, népjóléti és népegészségügyi, közoktatási, mozgósítási és a nemzetet háborúra előkészítő tartománysszervezési hivatallal, de saját rendelettel további szolgálatokat is létesíthet. A prefekturák egyes hivatalai átmennek a helytartósághoz és ebben az esetben az illető tisztviselők a helytartóság szolgálatába mennek át. Ha a helytartóság munkája megkívánja, a központból küldenek ki tisztviselőket.

A tartományoknak tanácssal is kell rendelkezniük, amely a törvény értelmében választott és jogszerinti tagokból áll. A választott tagokat a községtanácsok, a mezőgazdasági és kereskedelmi kamarák és munkakamarák jelölik ki.

Itt írjuk meg, hogy a temesi királyi helytartóság vezértitkárságához Costi Gheorghe dr.-t osztották be kabinetfőnöki minőségben. Costi Gheorghe dr. jogi tanulmányait a párisi Sorbonne-on végezte s eddig mint vármegyei előadó működött. A vezértitkárság új kabinetfőnöke bánási születésű, komoly, kötelességtudó közigazgatási főtisztviselő, aki a kisebbségi nyelveket tökéletesen bírja. A királyi helytartó ideiglenesen a temes megyei prefektus szobáját foglalta el. A királyi helytartósági kabinetfőnök személyét illetőleg még nem történt döntés.

Megkezdte működését a bucegi tartomány helytartója

Bucureștiből jelentik: Az ilfovi prefekturán ma megkezdte működését a bucegi tartomány királyi helytartója. Al. Gane királyi helytartó és Paul Goma vezértitkár utasításokkal látták el a megyei prefektusokat a személyzet helyzetének és a költségvetés összeállításának tekintetében.

Urania: 5, 7.15, 9.30

Tel.: 12 22

Ma premier!

...kiközösítve, használva a meglincselés réme által a tömegörület felébreszti az emberben a sunnyadó bestiát.

A FURIA

a gyilkos szenvedélyek, a fekevesztett gyűlölet és a gyengéd szerelem érzelmi kaoszának megdöbbentő érzékeltetése.

A legnagyobb német rendező FRITZ SYLVIA SIDNEY, SPENCER TRACY LANG, (a Metropolis rendezője) remekműve

CORSO:

Telefon: 2065.

5, 7.15 és 9.30 órakor

A királynő férje

JEANETTE MACDONALD, MAURICE CHEVALIER.

Legújabb hirdető!

Háromszázszor az Óceán felett

Mialatt a világ lelkesen ünnepelte a levegő hőseit: a föld körül utazó Hughest és a tengert „véletlenül” átrepült irfiatalembert, kevés figyelmet szentel egy egyszerű szürke jubileumnak: az Atlanti óceán háromszázadik átrepülésének. Pár nappal ezelőtt minden különösebb ünnepélyesség nélkül szállt a magasba az afrikai Dakarban az Air France repülőársaság menetrendszerű gépe, hogy pár óra múlva ugyancsak minden különösebb formáság nélkül leszálljon a délamerikai Natalban. Mint eddig kétszázkilencvenkilencszer a levelek és postacsomagok, most háromszázszor is sértetlenül hajóztak át a két világrész között a levegőben. Nyolc évvel ezelőtt, 1930. május 12-én indult az első menetrendszerű postarepülőgép Dakarból Natalba és azóta szabályszerűen viszi Európa sürgős postáját Párisból Délamerika nyugati partjára, Santiago del Chileig. A háromszázadik jubileum alkalmából — ha színes riportot írunk — behatóan méltathatnánk a szervezés munkájának ezernyi akadályát, amelyeket mind le kellett győzni ahhoz, hogy a hatalmas repülőgépek oly biztosan közlekedhessenek a világrészek között. Miután azonban gazdasági beszámolót tartunk, a négyezer sorozatba való átlépés alkalmából csak a jártnak érdekesebb, gazdasági vonatkozású adatait közöljük.

12 óra 20 perces rekord

A kereskedelmi óceánrepülés szervezői, úgy látják, nem babonásak, mert most állították szolgálatba a 13-ik repülőgépet. A 13 gép közül négy a tengerbe zuhant, kilenc állandó szolgálatban van. Az Európa—Délamerika közötti utat, amely hajón hetekig tart, a repülőpostajárat gépei 50—60 óra alatt teszik meg. 1928-ban, amikor még csak Dakart, illetőleg Nataltől szállították repülőgépen a postát, a tengeren pedig hajó vitte át a szállítmányt, mindössze 310 kilogram sulyu levelet vittek Európából Délamerikába. A múlt évben az Európából Amerikába szállított levelek száma már 2,258.960 volt, sulya pedig 13,228 kilogramra rugott. Délamerikából viszont 2,296,360 levelet hoztak Európába 13,508 kilogram sulyban. A vonalak fennállása óta 1938. végéig 131,040 kilogram sulyu levelet és csomagot szállítottak az Ó- és Ujvilág között. Ebben az esztendőben azonban már rekordot ért el a levélzállítás. Tizenhatezer kilót szállítottak az év első hat hónapjában Dakarból Natalba és körülbelül ugyanennyit vissza. Nyilvánvaló, hogy a magánosok éppúgy, mint a gazdasági élet, egyre szívesebben veszi igénybe a gyors légi utat. Egyelőre a francia légiforgalmi társaság nem szállít úfasokat az Atlanti óceán fölött, azonban már kísérletek folynak az utasszállításra vonatkozóan is és valószínű, hogy 1939-ben már szabályszerűen, menetrendszerűen közlekedő személyszállító repülőgépek szállodnak majd a két földrész között.

Anglia is fejleszti kereskedelmi repülését

Az elmúlt hónapok folyamán különben egyre nyilvánvalóbbá vált, hogy a nagyhatalmak komoly versenybe kezdtek a nemzetközi légivonalak szervezése körül. Ahogy a tengerhajózási társaságok versengenek egymással az utas- és teherforgalom hegemoniájának megszerzéséért, úgy a légiforgalmi vállalatok is újabb, gyorsabb és modernbb gépek beiktatásával, új vonalak szervezésével igyekeznek nemcsak egymással, hanem a vasut- és hajózási társaságokkal is versenyezni. Az amerikai légiforgalmi társaságok szövetségének egyik

legutóbbi ülésén a szövetség elnöke kifejtette, hogy a légi uton való szállítás ugyan még meglehetősen drága, azonban egy évtizeden belül nagyobb távolságok között a személyforgalom 90 százalékát már a levegőben bonyolítják majd le.

Érdekes oka van annak, hogy miért éppen a közel-múltban indult meg a légiforgalmi társaságok nagy versenye. Az elmúlt évek tapasztalataiból ugyanis kiderült, hogy a ráfizetéssel dolgozó vonalak pár éven belül hasznothajókká válnak és 4—8 év alatt a legreménytelenebb légijáratból is üzlet lesz. Anglia, amely egészen a múlt évig meglehetősen mostohán bánt légiforgalmi vállalataival, — talán nem utolsósorban e tapasztalatok alapján — ezévi költségvetésébe már tekintélyes összeget vett fel a magántársaságok támogatására. Mjnt Sir Kingsley Wood angol légügyi miniszter néhány nappal ezelőtt kijelentette, a kormány mindent elkövet azért, hogy a magánrepülést — katonai és kereskedelmi okokból — az eddiginél sokkal erőteljesebben támogassa. „Angliának — mondotta a miniszter — nem szabad elmaradni a nemzetek nagy versenyében. Nemcsak éppoly megbízható kereskedelmi légitollat kell szervezni, mint a többieknek, hanem, régi tradícióhoz híven, első helyen kell, hogy legyen Európában”.

Az európai gazdasági körökben ugyan azt beszélnek, hogy az angol kormány új nagyszabású „repülőakciójának” és a százszámra létesülő repülőklubok támogatásának nem annyira kereskedelmi, mint inkább katonai okai vannak, azonban kétségtelen, az angol kereskedelmi repülés is óriási hasznát látja majd a repülőegyesületeknek. A londoni City máris leszámította a repülőgépgyárak várható nagy konjunkturáját és különösen azoknak a vállalatoknak részvényeit értékelte sokra, amelyek könnyű és viszonylag olcsó kereskedelmi repülőgépeket gyártanak. A katonai repülőgépgyárak annyira túl vannak terhelve megrendelésekkel, hogy magánosoknak és vállalatoknak nem is szállíthatnának gépeket. A meglévő, könnyű gépeket gyártó vállalatok előreláthatólag szintén nem tudják majd kellőképpen fedezni a nagy keresletet és ezért, mint Sir Kingsley Wood mondotta: „Remélhetőleg egy új iparág, a könnyű motorok és repülőgépek iparága létesül majd nálunk. Ezeket a gépeket és motorokat mi eddig külföldről hoztuk be. Ezután majd itthon gyártjuk!” Tudni kell, hogy Nagy-Britannia könnyű repülőgépmotorokat és gépeket eddig legnagyobb részben az Egyesült-Államokból és Németországból importált. Miután az USA-val a közelmúltban Anglia szerződést kötött repülőgépek szállítására, fel kell tételezni, hogy Sir Kingsley Wood a német konkurrenca kiküszöbölésére gondolt.

Az új Anglia—Ausztrália vonal

Az angol kormányának a kereskedelmi repülés fejlesztésére vonatkozó tervei közül elsősorban az Anglia—Ausztrália-vonalat valósítják meg. Három nagy kereskedelmi repülővállalat megbízottai ültek össze az elmúlt napokban Londonban, hogy megbeszéljék a világ egyik legnagyobb és legjelentősebb légivonalaának megszervezését. A három vállalat az Imperial Airways, a Quantas Airways és az Union Airways of New Zealand egymillió font támogatást kapnak az új légijárat berendezésére.

Singaporeig az Imperial Airways gépei viszik majd az utasokat, a leveleket és csomagokat. Singapore és Sidney között a Quantas Airways veszi át a forgalom irányítását, Sidney és Ujzéland között pedig az Union Airways of New-Zealand gépei végzik a szállítást. Csü-

törtökön indult utnak Southamptonból az első repülőgép, amelynek közvetlen csatlakozásai lesznek Aucklandig, Ujzéland fővárosáig. Egyelőre még részletek nem érkeztek a 13.000 mérföld hosszú légivonal első járatának sorsáról, azonban az előkészületek oly gondosak és minden részletre kiterjedők voltak, hogy a gép szerencsés megérkezése aligha lehet kétséges.

Mint annak idején beszámoltunk, Anglia és Ausztrália között az Ottawa-szerződés revíziójára vonatkozóan tárgyalások indultak. Ezeknek a tárgyalásoknak eredményes befejezése különösen időszerűvé tette az Empire két távoli sarka között a gyors összeköttetés létesítését. Érdekes a megegyezés tartalma. Elismeri, hogy bár Angliának érdekében áll saját mezőgazdaságának fejlesztése, a lehetőséghez képest mégis támogatni fogja az ausztráliai mezőgazdaságot és állattenyésztést. Az ausztráliai kormány elismerte, hogy az egész Brit-birodalom érdekében áll Anglia kereskedelmi és gazdasági pozíciójának megszilárdítása és további kiépítése. Az angol kormány kötelezte magát arra, hogy „a lehetőség legszélső határáig az ottawai elvnek megfelelően egyensúlyban igyekszik tartani Anglia és Ausztrália külkereskedelmi mérlegét”. Az ausztráliai és az angol kormányának jogában áll időről időre átvizsgálni a vámtarifákat, kikötődíjakat és egyéb, a behozatalt és kivittelt korlátozó vagy megnehezítő terheket és jogukban áll a másik féltől szükség esetén orvoslást kérni.

Kevés az ember Ausztráliában

De a legérdekesebb a szerződésnek az a része, amelyben Ausztrália fejlődésének legnagyobb akadályáról, az emberhiányról van szó. A hivatalos kommunikáció szerint az egyesült királyság miniszterei elismerték, hogy mindkét ország és a Birodalom érdekében kívánatos Ausztrália népességének minél gyorsabb szaporítása. A népesség hiánya okozza ugyanis a belső fogyasztásnak viszonylag nagy, de abszolút mennyiségben kicsiny értékeit. Ugyancsak ez az oka annak, hogy még a mezőgazdasági iparok sem fejlődhetnek megfelelően, pedig ezeknek a fejlesztése a Brit Birodalom szempontjából is nagyon kívánatos volna. Végeredményben a megegyezés megállapítja, hogy Ausztráliának és Angliának a következő célok eléréséért kell vállaltat dolgozni: 1. Ausztrália népességének megnöveléséért, 2. az őstermelés és a természeti kincsek kiaknázásának fejlesztéséért, 3. az ausztráliai viszonyoknak megfelelő gyáripar létesítéséért, 4. a Birodalom és Ausztrália védelme szempontjából rendkívül fontos katonai program megvalósításáért, 5. a két ország közti kereskedelemnek kölcsönös kedvezmények biztosítása révén való fejlesztéséért, 6. az ausztráliai termékek és termények elhelyezése céljából új piacok feikutatásáért és létesítéséért.

A megegyezésből ebben a pillanatban kétségtelenül az emberszükséget nyomatékos hangsúlyozása a legérdekesebb. Nyilvánvaló, hogy sürgősen Ausztrália népességét csak bevándorlás útján lehet növelni. Szükségtelen talán külön kiemelni, hogy a kívándorolni hajlandó embertömegekben ma nincs hiány Európában. Azonban kérdéses, hogy Ausztrália milyen feltételek mellett kívánja ezt a népszaporítást végrehajtani. Megfelelő módon bizonyára igen értékes emberanyagot lehetne Ausztráliában letelepíteni. És ha ez sikerülne, úgy nemcsak az ötödik világrész és a brit birodalom járna jól, hanem egész Európa, amely a repülőgépek jóvoltából ugyan zsúfolt, szűk és könnyen bejárható területté változott, amelynek polgárai azonban gondoskodnak arról, hogy alaposan elidegenedjenek és eltávolodjanak egymástól.

Dr. Barcs Imre

Utónaló suhancok

Szerdán délelőtt két rablótámadót hoztak be az aradi ügyészségre, Kedden történt, hogy az Arad—Brád vasutvonal mentén Pankota és Moroda községek között vásárról tartott hazafelé egy mérsáros felesége, a 24 éves Petras Mária. Közvetlenül a töltés alatt vezetett az utja, amikor szembetalálta magát két suhancal, M. Ioannal és Moț Gheorgheval. A suhancok az asszonyt kérdésekkel halmoztak el, majd a fiatalok M. Ioan rárontott és erőszakoskodni kezdett vele. Az asszony teljes erejével védekezett, de közben kiejtette zsebéből pénztárcáját, amely Moțhoz került.

Ugyilátszik, a pénz megszerzése volt a főcél számukra, mert az asszonyt nyomban engedték és mindketten futásnak eredtek a pénztárcával, amelyben 700 lei volt. Petras Mária a következő pillanatban már felpattant a földről és torkaszakadtából kiáltozva a támadói után rohant. A legközelebbi vasútállomás előtt két vasuti alkalmazott meghallotta a kiáltozást és utját állták a támadóknak, akiket átadták a csendőröknek. A két suhancot ma hozták az ügyészségre, innen pedig Borosjenőbe vitték őket, ahol a járásbíró fog itélkezni felettük.

Sportvonalat Budapestre utlevél és vizum nélkül,

csak egy fényképes személyazonossági igazolvánnyal.

Aradról indul szeptember 7-én, szerdán délelőtt
Budapestről visszaindul szept. 13-án, kedden d. u.

Részvételi díj személyenként 1.340 lei, gyermekeknek 10 évig 840 lei

Számozott ülőhelyek a vonaton. A budapesti tartózkodás költségei előre is fizethetők leiben, akár teljes ellátásra, akár csak szoba és reggelire. Budapest megtekintése autocar-ral, „Budapest éjjel”, valamint egy napos kirándulás a Balatonra. Személyenként 2000 lei értékű pengő vihető ki. — Kérjen részletes prospektust!

Beiratkozási határidő: szept. 1. csütörtök estig a

WAGONS-LITS/COOK és EUROPA menetjegyirodákban Arad

Eugen Titeanu propagandaügyi miniszter részeváltávitata a magyar kormányhoz az újságírók tömegszerencsétlensége miatt Dr. Antal István magyar államtitkár válasza

Bucurestiből jelentik: Titeanu Eugen propagandaügyi miniszter részeváltávitatot intézett Antal István magyar sajtófőnökhöz a debreceni repülőgépkatasztrófa során elhunyt magyar újságírók tragédiájából ki-

tyólag. A propagandaügyi miniszter tegnap kapta meg dr. Antal István távirati válaszát, amely a következőképpen hangzik:

— A magyar sajtó nevében fordulok Excellenciához, hogy köszönetet mondjak meg ható részvéteért, amit Excellenciád szives volt a Debrecen melletti repülőszerencsétlen ség ügyében a román sajtó nevében kifejezni.

Békésen rendezik a legújabb lengyel- orosz diplomáciai konfliktust

Moszkvából jelentik: Potemkin helyettes külügyi népbiztos tegnap kihallgatáson fogadta Grzibovski lengyel nagykövetet, aki kormánytól kapott megbízása alapján ajánlatot tett annak az incidensnek a megszüntetésére, amely a varsói szovjet konzulátus és a lengyel kormány között keletkezett és aminek folytán a szovjet hatóságok megtorlást alkalmaztak a Moszkvában székelő lengyel konzulátussal szemben.

Váratlan razziával ellenőrzik Aradon a husárákat

Szerda délután a városi állatorvosi hivatal váratlan, rajtaütészerű áellenőrző razziát rendezett több aradi hentes és mészárosú üzletben. A razziát Brancoveanu főállatorvos vezette Armbrüster állatorvos segítségével és azt a módszert alkalmazta, hogy a közönségnél ellenőrizte le az árakat. Amikor a vevők kijöttek az üzletből, a főállatorvos megállította őket és a vételárról tudakozódott. Kiderült, hogy egyes helyeken meg nem engedett áron hozták forgalomba a hentes és mészárosú termékeket, amit azután a főállatorvos az illető üzletben is ellenőrzött. Az ilyen módon megállapított kihatásokról jegyzőkönyvet készítettek, aminek alapján megindul az eljárás. Az ellenőrző razzia a husárák emelése iránti kérelemmel áll összefüggésben.

Elfogták a kolozsvári betegpénztár betörőit

Kolozsvárról jelentik, hogy az ottani rendőrség bravuros nyomozás után kézrekerítette a betegpénztár két betörőjét. A több napon át tartó nyomozás szálai Crisan Teodor zöldségárú felé vezettek, akinél váratlanul házkutatást tartottak. Crisan, amikor a rendőrök beléptek, revolvert rántott, de idejében sikerült őt lefegyverezni. A lakásán 26 ezer lei készpénzt és fegyvereket találtak.

Meghalt Hlinka András a szlovák nép nagy politikusa

A világ számára érdekes hír, de egy népcsaládnak előre látott pótolhatatlan veszteség: Meghalt Hlinka András, a „tót pap”, — így nevezték őt a barátok és az ellenségek, akik a politika útvesztőiben szerették volna megejteni őt, az egyszerű életű papot, aki egy népkisebbség védelmében morzsolta fel életét, hogy a cseh és szlovák állameszme oly értelemben valósulhasson meg, amint azt annakidején Pittsburgban a függetlenséget kiharcoló népvezetők elképzelték.

Hlinka András, a küzdelmes életű szlovák pap-politikus halott. Már napok óta végtelen élni akarással küzdött az elmulással, hiszen érezte, hogy nem fejezhette be munkáját: a pittsburgi szerződés teljes érvényesítését. Még halálos ágyán is politikai utasítást adott híveinek, akik elszorult szívvel lesték a Vezér halálküzdelmét. Kedden este, — amidőn a haldoklók megmagyarázhatatlan sejtésével már tudta, hogy itt a távozás órája, — ereje végső megfeszítésével utasításokat adott ki a jövőre vonatkozólag. Az éjfélelőtti órákban vesztette el öntudatát s a három óras haláltusa után feladta a küzdelmet a betegségtől elgyötört test: 11 óra 5 perckor már nem volt többé. Amidőn Tilka páter, a tót népvézér bizalmas barátja, a halálban elsápadt arc felé hajolt, megbizonyosodott:

— Hlinka András halott — mondotta a fájdalomtól rekedten s akik halálos ágya mellett voltak, imára kulcsolt kézzel hagyták el a halotti szobát. Némán gyűltek össze a szomszédos teremben, ahol Tilka páter imát mondott a tót népvézér lelkiüdvéért.

Hlinka András halálával egy különös, szinte regénybe illő küzdelem jutott el a végső fejezethez. A szlovák politikus 1865-ben Csernován született. A fejlett értelmű gyermek tanítóinak és tanárainak reménysége volt. Az ifjú Hlinka életét az Úrnak s ezáltal a köznek szentelte, — a papi hivatást választotta. A szepesi egyházmegyében 1889-

ben szentelték pappá. Három évvel később, 1892-ben nevezik ki Háromlécsre plébánosnak s ekkor kezdi meg szívvel-lelékkel szabadságküzdelmét a tót nép jogaiért. Politikai pályafutását a gróf Zichy Nándor vezetése alatt álló keresztény néppártban kezdte. 1905-ben Rózsahegy plébánosává választották s a kis plébánia — politikai találkozóhely lett. Egy esztendővel később izgatás miatt eljárást indítottak ellene s a szepesi püspökség, mint megbízhatatlan embert felfüggesztette papi hivatásának teljesítésétől. Hlinka plébános azonban nem nyugodott bele a szepesi püspökség határozatába s a legfelsőbb egyházi fórum, a Szentszék elé vitte ügyét. Öszentsége a pápa kivizsgálva az ügyét, megállapította, hogy mint pap feddhetlen és érvénytelenítette a határozatot. Hlinka páter azonban nem lehetett megfélemlíteni, továbbra is élénk részt vett a tót nemzetiségi mozgalmakban s ezért több sajtótere is volt. — A csernovai véres összeütközés után letartóztatták, de 33 havi fogság után, 1909-ben kiszabadult a börtönből. Ezután kezdte meg a szlovák néppárt megszervezését, de a világháború kitörése, — mint ugyyszólván minden belpolitikai megmozdulást, — ezt a politikai tevékenységet is megakasztotta. Amidőn a frontokon gépfegyverek és gránátok pusztítottak, teljesen visszavonult s csakis papi hivatását teljesítette.

A világháború befejezése után, 1918-ban azonban már fontos politikai megbeszéléseknek volt a színhelye a rózsahegy plébánia. Tevékeny részt vett a turócszentmártoni deklarációs gyűlésen, ahol megígérték a szlovák nép függetlenségét és teljes szabadságát. De már 1919-ben látta, hogy a Felvidéken a viszonyok nem úgy alakulnak, ahogyan ő remélte és éppen ezért ellenzéki pártot alapított „Slovenska Ludová Strana“ (Tót Néppárt) néven és megindította ellenzéki lapját a „Slovákok“.

Az örök forradalmár

Elégedetlen volt, örök forradalmár természete nem hagyta nyugodni, amidőn úgy vélte, hogy a neki tett ígéretek nem tartják be, követelte népének jogait. Személye ekkor már jelentős és nagyon ismert volt, tömegek, akik mint egy szabadsághósti, vagy szentet imádták, álltak mögötte. Hiszen, mint a turócszentmártoni forradalmi gyűlés tagja, kitűnő politikai előrelátásával munkálkodott a Felvidék autonómiájáért. Azóta képviselő a prágai nemzetgyűlésen és így különösen megrótták amiatt, hogy a prágai kormány kikerülésével Párisba utazott, ahol a tótok sérelmeit elpanaszolta és követelte a Pittsburgban kötött szerződés alkotmányba való beiktatását. Emiatt a cseh bíróságok elítélték és a morvaországi Mirovban fogságba vetették. Nyolc hónapig sínylődött ismét a háttérben és amidőn visszanyerte szabadságát

éppen olyan elszántsággal folytatta népvédelmi munkáját, mint azelőtt. Az 1925-ik évi választásokon pártja 25 mandátumot kapott, — nagy siker! — de hűséges küzdőtársa Tuka elítélése után ismét megkezdődött a kálváriajárások sorozata. Politikai tevékenységei miatt ismét eljárást indítottak ellene.

Hlinka páter nemcsak belpolitikailag, hanem a határokon túl is küzdött a pittsburgi szerződésért. A csikágói kongresszus alkalmával meglátogatta az amerikai tótokat és különböző helyeken mintegy száz beszédben ismertette és meglehetősen élesen kritizálta a mai szlovákszói viszonyokat. Az ő kérésére vitték Csehszlovákiába az amerikai szlovákok a pittsburgi szerződést, amelyet ez év június 5-én személyesen olvasott fel óriási tömeg előtt. Még néhány hónappal ezelőtt is a világsajtóban cikkek és képek jelentek meg: a pittsburgi szerződést több méternyre megnagyvitva függesztették ki. És valami mély meghatódottság kerítette hatalmába az olvasót, amidőn az óriásira nagyított szerződés több méternyre megnagyított képe mellett megpillantotta a lelkes emberek tömegét, akik a szlovák nép teljes szerződésben biztosított szabadságát követelték.

Hlinka páter meghalt mielőtt elérhette volna a célját és terveinek megvalósulását láthatja volna: köztudomásu, hogy manapság is folynak azon tárgyalások, amelyek a teljes megegyezést és hékét minden valószínűség szerint meghozzák. Hlinka páter hiába kapta meg egyházi részről a nagy elismerést, — 1927-ben a pápai kamarási és az apostoli pronotárius címet kapta, — politikai pályafutását, amelyet csak népének érdekében önzetlenül hajszolt, nem ott fejezhette be, ahol remélte. A Halál közbeszólt.

Ha a virágok beszélnek...

A női divat — ma talán még inkább, mint azelőtt — összeállításában, szinességében és pompájában leginkább a virágcsokorra emlékeztet. A szöveteket virágminták lepik el, a toiletek összeállítása oly bájos, annyira eredeti, hogy akaratlanul is Semiramis kertjének elbűvölő virágvarázsa jut az eszünkbe. De a női ruhák virágmintáinak rendelkezniük kell a természetes virág karakterisztikumával is: éppoly illatosnak kell lenniük, mert illat nélkül sem a vázában lévő csokrot, sem a ruhára tűzött virágot nem lehet elképzelní. Ez az illat csak kitűnő bőrpolással érhető el, egy oly bőrpolószer segítségével, mely minden kellemetlen szagot radikálisan eltávolít, a porusokat tisztítja és egészségesé teszi, valamint a bőr lélegzését szabályozza. E szer neve Hidro-Milkuderm.

CENTRAL: 5, 7.15 és 9.30 órakor a kertben!

Hollywood-i megállapítás szerint a legutóbbi 3 esztendő legnagyobb drámai filmeseménye, a „Mellékuca”, „Egy asszony nem felejt”, „Asszony a vonaton” és az

„Ellopott élet”

amelyben IRENNE DUNE legszebb szerepét átsza. Partnero: ROBERT TAYLOR. — A ten 1 négy film JOHN M. STABL rendezése, amire még Amerika is felfigyelt.

Rövidesen! EDWARD G. ROBINSON szeilemes, fordulatós, élénk tempójú izgalmas filmje: „Gangszterek alkonya”

ARADI KOZLONY

Telefon: 11-51 Sürgönycim: KOZLONY

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ARAD, Bul. Reg. Maria No. 18.

Előfizetési árak:

Éves ábra . . . 840 lei || Negyedévre 210 lei
Hónapról . . . 420 . . . || Egy hónapra 70 . . .

Egérrel hajtott fonalgár...

Érdekes találmányt eszelt ki Clayton winniepi állattenyésztő. Nagy állattenyésztőtelepén többek között egérlarmot is létesített, hogy egereket tenyészten orvosi kísérleti célokra. Az egerek már eddig is jövedelmeztek azzal, hogy szépszámmal adott el belőlük a különböző kísérletező laboratóriumoknak, sokkal nagyobb hasznosítási lehetőséget fedezett fel azonban, midőn észrevette, hogy az egerek ugyszólván állandóan mozognak, látszanak. Úgyes ötlettel a rengeteg egérnek ezt az állandó mozgási energiáját gépek hajtására hasznosította. Szellemesen kitervelt forgódobozokat szerkesztett, amelyeket a látszólag egerek tornazsornaként gyors mozgásba hoztak, mint ahogy a mókások szoktak. Az így keletkezett energiát áttételek segítségével orsókra vezette és fonálkészítésre használta azután fel. Sikerült napi 60.000 méter fonalat gyártania az egerek munkájának felhasználásával, sőt háromhónapi tökéletesítés után az egérrerővel hajtott fonalgár már több mint hétmillió méter fonalat gyárt.

— **IDŐJÓSLAT:** Mérsékelt emelkedő hőmérséklet, a magasabb helyeken csapadék várható.

— **Zürichi tőzsdezárlat.** Páris 11.91 és fél, London 21.31 és egynegyed, Newyork 436.50, Brüsszel 73.47, Milánó 22.97 és fél, Amszterdam 238.50, Berlin 155.05, Prága 15.07 és fél, Varsó 82, Belgrád 10.000, Bucuresti 3.25.

— **A párisi román követet fogadta Bonnet francia külügyminiszter.** Párisból jelentik: Bonnet francia külügyminiszter ma reggel kihallgatáson fogadta Dinu Cesianu párisi román követet.

— **Franasovici Richard varsói nagykövet párisi útja.** Bucuresti, Richard Franasovici varsói nagykövet, aki jelenleg a fővárosban tartózkodik. Párisba utazik, ahol néhány napig fog tartózkodni. Párisból a varsói nagykövet egyenesen állomáshelyére tér vissza.

— **Uj vezetők a sajtóigazgatóság élén.** Bucurestiből jelentik: A sajtó és propagandaügyi vezérigazgatóságban királyi rendelettel változásokat eszközöltek. A külföldi sajtóra vonatkozó szolgálatot Anastasiu Raoul vezetésével a külügyminiszterumba osztották be, míg a belső sajtószolgálat élére Ciuceanu Emilt, eddigi aligazgatót nevezték ki. Sajtókörökben a kinevezés nagyon kedvező hatást váltott ki, mert Ciuceanu a legjobb nevű újságírók egyike. Kétségtelen, hogy személyében Eugen Titeanu alminiszter szakembert nyert a nagy körültekintést és tárgy-ismeretet igénylő hatáskör ellátására.

— **Lansbury Szófiába érkezett.** Szófiából jelentik: Lansbury angol képviselő, az angol munkáspárt volt elnöke, aki a nemzetközi béke megszilárdítása érdekében már több európai fővárosba látogatott el és most a dunai országok fővárosait keresi fel, szerda délután néhány napos tartózkodásra Bulgária fővárosába érkezett, ahonnan Bucurestibe utazik.

— **Német-román diákcsera akció.** Bucuresti, Hétfőn egy 24 tagú német diákcsoport érkezett a fővárosba azzal a céllal, hogy két hónapon keresztül megtekintsék az ország nevezetességeit és tanulmányokat folytassanak. Csereképpen július 15-én román diákok indultak el Németországba. Ezeket a diákokat Drezdában és Lipszében szállásolták el és különféle ipari üzemekhez osztották be.

— **Harmincegy magasrangú angol táborkot nyugdíjaztak.** Londonból jelentik: Az angol hadsereg 31 magasabb rangban levő és idősebb táborkot nyugdíjazták és ezzel kapcsolatban igen sok előléptetés történt. A lapok közlik a nyugdíjaztatások tényét, de semmilyen kommentárt nem fűznek hozzá.

— **Uj hivatalos ünnep.** Bucuresti: A közmunkaügyi miniszter elhatározta, hogy a jövőben a Szent háromság ünnepét a hivatalos ünnepek közé sorolják és ezen a napon rendes vasárnapi munkaszünet lesz.

— **Lindbergh résztvesz a moszkvai szovjet repülésügyi kongresszuson.** Varsóból jelentik: Lindbergh ezredes, a világhírű óceánrepülő ma reggel Moszkvába érkezett, ahol a szovjet repülésügyi nagygyűlésen vesz részt.

— **Mérnöki áthelyezések.** A Hivatalos Lap mai száma közli a mérnöki és építési testületben eszközölt áthelyezéseket. A mérnöki testület több tagját szeptember elsejei érvénnyel előléptették.

— **Megkezdődött a vadászati idény.** Augusztus 15-én országsszerte megkezdődött a vadászati idény.

— **Életbelépett a numerus clausus az olaszországi főiskolákon.** Rómából jelentik: A közoktatásügyi miniszter elrendelte, hogy a nápolyi egyetemre 10 ezer, a római egyetemre pedig 15 ezer diákot vegyenek fel. Ezzel a numerus clausus ténylegesen életbelépett az olaszországi főiskolákon. Hasonlóképpen szabályozzák a helyzetet a többi egyetemeken is.

— **A világhírű Dodge autógyár fiatal tulajdonosának tragikus halála.** Newyorkból jelentik: Danny Dodge, a világhírű Dodge gépkocsigyár 21 éves tulajdonosa, aki passzionátus sportember, halálos szerencsétlenség áldozata lett. A fiatal gyártulajdonos motorcsónakján eddig még kiderítetlen körülmények között dinamittől ténny robbant fel, amely szétvetette a csónakot és súlyosan megsebesítette a gyarost. A megsebesült gyártulajdonos, mielőtt még valaki segítségére siethetett volna, vízbe fullt.

— **Szerencsétlenségek sorozata egy Galaji melletti vasúti állomáson.** Két szerelmi dráma és egy sulyokimeneteli szerencsétlenség színhelye volt tegnap a Galaji közelében lévő filestii állomás. Egy fiatal férfi a galajii személyvonat elé vetette magát és a vonat kerekei darabokra tépték a szerencsétlent, aki — amint azt a vizsgálat megállapította — két hét előtt sikertelen kísérletet tett már az öngyilkosságra. Tettének oka: szerelem. Alig múlt el egy óra az öngyilkosság után, amikor egy fiatal lány vetette magát az egyik tolató mozdony elé. A mozdonyvezető észrevette az öngyilkossági kísérletet, hirtelen fékezett és sikerült is a végzetes gázolást megakadályoznia. A fiatal lányt sebesülten szállították kórházba. Mialatt pedig a hatóságok a két öngyilkossági ügyben a helyszíni szemlét rendezték, egy szekert kapott el egy tolató mozdony. A kocsit egy őrmester hajtotta, aki kiugrott az összeütközés pillanatában és így csak egyik lába törött el.

— **Garázdálkodnak a besurranó tolvajok.** Mándrufta Ludovic aradi lakos bejelentette a rendőrségen, hogy meglöpték. Valaki távolléte alatt behatolt a Gladiátor-uccában levő lakásába és onnan 500 leit és különböző holmit lopott el. A tettes kézrekerítésére vizsgálatot indított a rendőrség.

— **Paraschiv Mazilu hangversenye.** Szombaton, augusztus 20-án este fél 10 órakor a Kulturpalotában rendezte hangversenyét Paraschiv Mazilu az ismertnevű román tenorista. Változatos, szép műsorral lép a közönség elé a kitünöhangu énekes, akit zongorán Fetter Irén kísér.

A jó kocsi

— **Micsoda felséges kocsi, mi...?!** Az ember úgy érzi, mintha nem is a földön, hanem a levegőben repülne vele...

— **Hlatky Endre — kormányfőtanácsos.** Budapestről jelentik: A magyar kormányzó a miniszterelnök előterjesztésére Hlatky Endre dr.-nak, a Magyar Telefonhíradó és Rádió Rt. igazgatójának a magyar rádióközvetítés fejlesztése által szerzett érdemel elismerésül a magyar királyi kormányfőtanácsosi címet adományozta. Ez a cím adományozás széles körökben kelt örömteljes visszhangot. Hlatky Endre dr. kiváló képességei közzismertek. Annakidején a magyar miniszterelnökségi sajtóosztály élén végzett kitünő munkát, az utóbbi években pedig a magyar rádió szolgálatában értékesíti tudását, kivételes ítélopességét és sokoldalúságát. A kormányzó kegye méltó férfi érdemeit jutalmazta Hlatky Endre személyében.

— **Beiratkozások, javítóvizsgák és ösztöndíj-pályázat a Moise Nicoară liceumban.** A helybeli Moise Nicoară fiuliceum II—IV., VI—VIII. osztályaiba a beiratkozások augusztus 25-től 31-ig tartanak. A növendékek a kérvénymintát az iskolaszolgánál szerezhetik be, amelyet kitöltve, az évi tandíj (2.600 lei) lefizetésével egyetemben nyújtanak be. A javítóvizsgákat az összes osztályok részére szeptember 1-én kezdik meg. A javítóvizsga díja tantárgyanként 100 lei. Ösztöndíj vizsgák szeptember 1-én reggel nyolc órakor kezdődnek, az első osztályba való felvételi vizsgák pedig szeptember 2-án reggel 8 órakor. A liceum első osztályába szeptember 3-án lehet beiratkozni. Az ötödik osztályba való felvételi vizsgát a javítóvizsgák befejezése után kezdik meg. A régebben végzett növendékek az öszi érettségi vizsgára augusztus 31-én, az idén végzettségű pedig a javító vizsgák után iratkozhatnak be. — Ugyancsak az aradi Moise Nicoară fiuliceum internátusában kilenc hely van üresedésben, amelyet a jó előmeneteli tanulók versenyvizsga által foglalhatnak el. A versenyvizsga szeptember 1-én lesz a liceumban és padig román nyelvből, számtanból, történelemből, földrajzból, románból és számtanból írásbeli vizsgát is kell tenni. Kérvényeket augusztus 25—31. között kell benyújtani, ameihez szegénységi bizonyítvány is mellékelendő, valamint egy bizonyítvány a szülők pontos anyagi helyzetének kimutatásával. Felvilágosítással az iskola titkársága szolgál.

— **Halálozás.** Bartolf Márton, nyugalmazott állami főkalauz, f. hó 17-én 70 éves korában Szemlakon elhunyt. Temetése augusztus 18-án lesz. (Minden külön értesítés helyett.)

— **Dr. Thau Ernő belgyógyász hazaérkezett és ismét rendel.**

— **Az új magyar színházi törvény megszorgítja a színházak igazgatói állásának elnyerését.** Csak olyanok lehetnek igazgatók, kik legalább 5 éve működnek színházban, mint színészek, énekesek, rendezők, vagy adminisztratív-vezetők. A tagokat egész évre, sőt a nyári szünet tartamára is fizetni kell ezután.

— **Dr. Emil Botiş Timişoara-i ügyvéd, irodáját a Timişoara I. Bul. Regina Maria 5. sz. alól, Timişoara II., Str. 3. August 1. sz. I. emeletre helyezte át, Tel. 35—65.**

— **Agyonított a villám egy kiránduló festőt.** Bucurestiből jelentik: A Ceahlau-hegyen, 1980 méter magasságban a villám agyoncsapta N. Vasiliu huszonnyolc éves iagi-festőművészt, aki festészeti tanulmányi kiránduláson vett részt a hegységben. A festő egy kis hegyi kunyhóból, ahol megelőzően meghuzta magát a vihar elől, a vihar elütével kiment virágot szedni. Közben újból hatalmas vihar támadt és így érte a villámcsapás. Holttestét a Botosani megyében levő Flamanzi községbe, szülőfalujába szállították.

— **Rendszeresítik a „Munka és jókedv”-mozgalom munkáskirándulásait.** Bucurestiből jelentik: A munkaügyi miniszteriumnak a munkásság életszínvonalának fejlesztése érdekében indított mozgalma munkáskirándulásokra is kiterjed. A „Muncă și voe bună” hivatalos szervezete rendezésében lefolyt legutóbbi kirándulás sikere arra készítette a munkaügyi miniszteriumot, hogy a hó végén újabb kirándulást szervez a kikötőmunkások részére és ezuttal a Zsilvölgyét és a nyugati hegyvidéket keresik fel. Hasonló kirándulás indul a Prahova völgyébe is.

— **Gyújtogatott a villám Kisjenőn.** Tegnap délután erős vihar vonult keresztül az Arad megyében levő Kisjenő község felett. A felhőszakadás közben villám csapott Costan Ioan falubeli birtokos házának gazdasági épületébe, amely lángragyult. A tűz következtében a ház a falakig leégett és az istállóba zárt 65 juh a tűz martaléka lett.

CLARIDGE

PENSIO

BUDAPEST

IV., Bécsi uca 5.
Telefon: 182—827.Tökéletes kényelem.
Élsőrangú konyha.
(Diétás ételek). Sűrű
és tusszobák.Luxushotel
kényelme.Uri otthon
melege.

Mindörökké 3 sorban:

Szokatlan tüz püszított az egyik fővárosi iermetőben: meggyulladt a száraz fű és a lángok számos fa-keresztet megsemmisítettek.

Fiatal bucuresti-i leányt talált a kolozsvári rendőrség. A leány szerint egyik férfitörökona erőszakot akart ellene elkövetni, ezért szökött meg a szülői háztól.

Politikai botránypör tárgyalása kezdődött meg Newyorkban, amelynek során feltűnésteltő leleplezések várhatók a bírói kar és a gangszterek közötti kapcsolatokról.

Bajki közelében villámcsapás felgyújtotta 60 hektári terület összegyűjtött termését. A termés elpusztult, a kár igen nagy. Emberéletben nem esett kár.

Kincseket találtak a gépkocsit építő munkások. A Sihistra—constantai autóstráda építése során, ásás közben 11 régi koporsót találtak Bugeac község határában a munkások. A koporsókkal együtt régi pénzek és ékszerek, valamint egyéb értéktárgyak kerültek napvilágra. A pénzek és ékszerek a rómaiak idejéből származnak, a lelőhely egyébként a régi római országút mentén fekszik. A munkások elhatározták, hogy eltitkolják a leletet, felkeresték a falu kereskedőjét, akinek a közvetítésével Constantában átutazóban lévő idegen kereskedőknek adták el a kincset érő ékszereket és pénzeket. Nyomozás indult meg az ügy részleteinek tisztázására.

— Dr. Frint újból rendel, Str. Gojdu 11.

Gondatlanságból okozott emberölés miatt letartóztatták az Azuga-sörgyár igazgatóját. Kolozsvárról jelentik: Megírtuk, hogy a Calea Traian 17. szám alatt lévő Azuga sörgyár mechanikus műhelyében halálos szerencsétlenség történt. Lőrinczi György 17 éves tanonc a villanymotor jelző-lámpáját javította, mikor hozzát ért egy magasfeszültségű árammal telt vezetékhez és azonnal meghalt. A halálos szerencsétlenség ügyében a hatóságok szakértőt vizsgálatot rendeltek el. A vizsgálat eredményeként megállapították, hogy a szerencsétlenségért Stolz Eduárd, az Azuga kolozsvári lerakatának igazgatója felelős. Éppen ezért ma délelőtt Stolz Eduárd igazgatót letartóztatták és az ügyészségre szállították. Gondatlanságból okozott emberölés miatt indítottak eljárást ellene.

— Dr. J. KERÉKES RÓZSI BELGYÓGYÁSZ-SPECIALISTA hazaérkezett. Új telefonszáma: 27—24.

Öngyilkosság Engelsbrunn községben. Az arad-megyei Engelsbrunn községben öngyilkosságot követette el egy 67 esztendősi gazdálkodó. Vernesz Petru 67 éves gazdálkodó felhasználva az alkalmat, amíg családjának tagjai nem tartózkodtak lakásában, ismeretlen méreggel megmérgezte magát, mire rátaláltak, eszméletét veszítette. Az előhívott orvos nyomban gyomormosást alkalmazott, de ez sem tudta azonban megmenteni az életnek Verneszt, aki egy nappal később, anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, elhunyt. Az öngyilkosságot jelentették az aradi ügyészségnek.

Elrendelték Moji Spakow boxbajnok perének újratárgyalását. Bucurestiből jelentik: A Legfelsőbb Semmitőszék ma délelőtt tárgyalta Moji Spakow boxbajnok felhagyomlását, amelyet a constantai katonai törvényszék ítélete ellen nyújtott be. Mint ismeretes, a bíróságok az ökölvívó bainokot Marinescu őrnagy megsértése és bántalmazása miatt 4 havi elzárásra ítélték. A Semmitőszék a védelem által beterjesztett négy kifogás közül kettőt elfogadott és elrendelte az ügy újból tárgyalását. Erre valószínűleg még e hét folyamán sor kerül, ezáltal azonban a galati-i katonai törvényszék előtt.

A hegyekben — a tengeren én megvédem

Allandó kísérője én legyek

Szeptember elején nemzetközi főzőtornát rendeznek Budapesten

Érdekes és figyelemre méltó nemzetközi főzőtornát rendeznek a jövő hónap elején Budapesten. Arról van szó, hogy egy nagyszabású bemutató keretében megismertetik a közönséggel a különböző országok, de elsősorban a közép- és kelet-európai nemzetek különböző jellegzetes, ugynevezett nemzeti ételait, italait, csemegéit. Az érdekes tornát a legnagyobb gonddal rendezik meg, félve ügyelve arra, hogy azok a szakácsok, akik ezen a tornán részt vesznek, a legkiválóbb szakértői legyenek művészetüknek és mégnagyobb gonddal ügyelnek arra, hogy a résztvevő szakácsok valóban nemzetük fial legyenek.

A román nemzeti ételeket, ételkülönlegességeket, csemegéket született román szakácsok készítik majd el, mégpedig a közönség szemeláttára és azon nyomban frissen szervírozzák a közönségnek. A nagyszabású főzőtornával kapcsolatban asztalterítési verseny nemcsak különböző korok, de különböző nemzetek asztalterítő művészetét is bemutatják majd, úgyhogy a szeptember 1-én kezdődő Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár egész különleges élményeket ígér azoknak is, akik szívóbbul tudják értékelni a terített asztal örömeit.

Az utazási és vizumkedvezmények már augusztus 24-én életbe lépnek úgy a CFR vonalain, mint a MÁV vonalain is.

Terrorcselekmények Palesztirában

Jeruzsálem, Nabluzban arab szabadharcosok kétezer fontot tartalmazó pénzeszsákokat raboltak el egy postatisztviselőtől, majd elmenekültek. Az egyik nabluzi kávéházban ismeretlen tettesek lelőttek egy arabot. Petah és Tikvah közelében két arab holttestet találtak meg az országúti járőrelők. Tulkeremben megöltek egy előkelő arabot.

Bundák és mindennemű szörmék

nagy választékban, javítások és alakítások rendkívüli olcsó szezón előtti áron

IUGA szűcsnél Arad,
Str. Metiana 15.

Bucurestii főmérnök

feleségének öngyilkossági kísérlete

Bucurestiből jelentik: Megdöbbentő öngyilkosság történt ma a fővárosban. Botez mérnök 25 éves felesége Sutaşului-uca 37. szám alatti lakásán revolverrel magára lőtt. Rendkívül súlyos állapotban szállították be a Brâncovenesc-kórházba. A fiatal uriaszony tettét családi okok miatt követte el.

Új fényképész műterem!

A Bulv. Reg. Ferdinand 52. alatt

(Schutz házban) megnyitottam fényképész műterememet. Izléses belső és külső felvételeket vállalom jutányos árban. Szíves pártfogás: kér: **Weber László** fényképész

A Medrano-cirkusz aradi premierje

Több év telt el azóta, amióta Aradon legutóbb cirkusz járt. Bucurestiben a „Bucurestii Hónap” látogatóit valósággal elragadta a tegnapi este Aradon bemutatkozott Medrano-cirkusz. A közönség már este 9 óra előtt valósággal megrohmozta a cirkusz pénztárát és mindenki meglegedetten távozott, mert a Medrano valóban világvárosi műsossal mutatkozott be Aradon.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

VOJTEK gyógyszer-tár, Bulev. Regina Maria 25. (Tel.: 15—10.)

DANCIU gyógyszer-tár, Piața Mihai Viteazul 13. (Tel.: 15—78.)

BERGER gyógyszer-tár, Saguna-ut.

BERNÁTH gyógyszer-tár, állomással szemben.

Hol lehet leszállni a sportvonatról?

A szeptember 7-én Budapestre induló sportvonat iránt országszerte igen nagy az érdeklődés. Sok utas kérdezi, hogy a sportvonatról le lehet-e szállni utközben, vagy pedig kötelező a Budapestre való felmenetel. Mint az utazás propektusában benne van: a sportvonatról Lökösháza és Budapest között Békéscsabán, Gyomán, Mezőturon és Szolnokon lehet leszállni. Aki tehát Szegedre, Debrecenbe, Miskolcra, stb. akar menni, leszállhat utközben Békéscsabán, Gyomán, Mezőturon vagy Szolnokon és onnan a saját költségén tovább utazhatik, ahová akar, visszaindulásnál pedig vagy felutazik Budapestre és onnan indul vissza a sportvonattal, vagy pedig megint vala-

melik közbeeső állomáson száll fel, de csakis Szolnokon, Mezőturon, Gyomán, Békéscsabán vagy Lökösházán, mert más állomáson a sportvonat csak abban az esetben fog megállani, ha a forgalom ezt megköveteli.

A jelentkezések már erős tempóban folynak és mindenki, aki utazni akar, jól teszi, ha nem hagyja jelentkezését az utolsó pillanatra. tekintettel arra, hogy az aradiak, temesváriak, bucurestiek és Brassó-szebeniek egy és ugyan azon vonattal fognak menni és kérdéses, hogy az utolsó napokban nem fognak-e kifogni a helyek a sportvonaton, amint az már megtörtént máskor is.

A „Dacia”-val a nagyvilágba

A S. M. R. pompás teljesítménye

Tervezett tengeri utam első benyomásait és előzetes örömeit már a constantai kikötőben élveztem. Nemcsak a végtelen tenger elbűvölő szépsége, hanem a ki- és beutó gőzösk látására szívemet elragadta a vándorlási vágy, amely mindannyiunknál még az ifjuskorból szokott fennmaradni. Végtelenül elszomorított azután az a megállapítás, hogy a külföldi hajók a szép belföldi hajóinknál jobban látogatottak. Mindezek dacára én természetesen megmaradtam eredeti elhatározásomnál és utamat a S. M. R. „Dacia” nevű hajóján tettem meg.

A behajózás, a figyelmes bánásmód a csomagok átvételénél és a kajüt kiutalásánál, a személyzet tapintatos udvariassága, kezdve a parancsnoktól az utolsó tengerészig, a legjobb reményekkel kecsegtettek.

A barátságos „Dacia” azonnal meghódította utasai szívét. Tiszasága, választékossága és kényelme által a legendát a tengeri utak fáradaimairól már eleve rombadöntötte és mindjárt úgy éreztük magunkat, mintha egy uszó szanatóriumban lennénk. Az elsőrendű kiszolgálás és elbűvölő világos, tiszta kajütök a hajó minden osztályán, könyvtár, zeneterem és a gyönyörűen parkettázott ebédlő, az ut kényelméhez teljesen hozzájárult. A valódi vig élet azonban a fedélzeten folyt, ahol a párocskák vidám zene mellett szürkületig táncoltak, míg lent a tenger felségesen susogott és örök hullámverésével adta hozzá a taktust. Az egész hajó egyetlen, nagy családot képezett. Úgy éreztük magunkat, mintha a legfényűzöttebben berendezett óceángőzös egyikén lennénk, nem pedig egy szerény levantehajó fedélzetén.

Az átkelés alatt az utasok mindannyian a legjobb hangulatban voltak, nem is csoda, hisz a hajó kifogástalan konstrukciójánál fogva, nem csupán gyorsan, hanem a legnagyobb sebességgel haladt célja felé és ez az ut nekünk, utasoknak, sokiéle gyönyört szerzett. A hajó kikötött Athén, Beyrut, Haifa és Alexandriában, mindenütt le és felszállak utasok, hasonlóképpen áru le és felrakodásokat eszközöltek, ami alkalmat nyújtott nekünk, hogy megcsodálhassuk a levantei kikötőket, valamint az Orient varázsait. Itt is ki kell emelnem a hajóhatóságok előékenységet, nekik köszönhetjük, hogy vizum, vagy más illetek lefizetése nélkül továbbindulásig partra szállhattunk. A szeretetreméltó intendáns a leszállási engedélyt készen kiállítva küldte be nekünk a kajütbe.

Az előbb mondottakból érthető, hogy ezen utazás, tekintettel a S. M. R. által nyújtott előnyökre, minden résztvevőnek felejtethetetlenül emlékezetébe vésődött.

Bota

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

SPORT KÖZLÖNY

Kisorsolták az elsőosztályu és ifjúsági bajnokságot

A brádi Mica az aradi elsőosztályban. — Augusztus 28-tól november 27-ig tartanak a küzdelmek. — Másodosztály vagy szövetségi díj?

Az alkerületi sportszövetség keddi ülésén kisorsolta a kerületi bajnokság mérkőzéseit és pedig az elsőosztályban és az ifjúsági bajnokságban, míg a másodosztályu bajnokságra ugyanis mindössze 6 egyesület jelentkezett volna és az egyesületek nem akartak ilyen körülmények között bajnokságot játszani, hanem inkább a szövetségi díjban akartak szerepelni, ahol mégis az idény folyamán több mérkőzésre van kilátás. A szövetség ebben a kérdésben nem hozott döntést, hanem azt a követ. kezű heti ülésre naplotta el. Ugyancsak ekkor döntenek majd az osztálycseré és egyéb ezzel kapcsolatos kérdésekről is.

Az elsőosztályba bekapcsolódott a Mica csapata is és szereplése nagy nyereség az aradi labdarugás számára. Ilyenformán — miután az Olimpia is visszakerült az első osztályba — 13 csapat áll starthoz, az ifjúsági bajnokságban pedig 14 csapat indul. Az elsőosztály és az ifjúsági bajnokság sorsolása a következő:

ELSŐOSZTÁLY:

Augusztus 28: CAA—Hakoah, SGA—Crişana, Astra—Unirea, Mica—Olimpia, Inţelegerea—Tricolor, Titanus—Transilvania.

Szeptember 11: Astra—SGA, Inţelegerea—Unirea, Gaiana—Crişana, Hakoah—Transilvania, Mica—Tricolor, Olimpia—CAA.

Szeptember 18: Olimpia—Titanus, SGA—CAA, Gaiana—Inţelegerea, Transilvania—Crişana, Tricolor—Hakoah, Unirea—Mica.

Szeptember 25: Crişana—Olimpia, Hakoah—Unirea, Mica—Titanus, Tricolor—Transilvania, CAA—Inţelegerea, Gaiana—Astra.

Október 2: Unirea—Olimpia, Gaiana—Hakoah, Transilvania—Inţelegerea, Crişana—Titanus, Mica—SGA, CAA—Astra.

Október 9: CAA—Mica, Astra—Hakoah, Transilvania—Unirea, Inţelegerea—Titanus, Crişana—Tricolor, SGA—Gaiana.

Október 16: Hakoah—SGA, Mica—Inţelegerea, Astra—Olimpia, Tricolor—Titanus, CAA—Crişana, Unirea—Gaiana.

Október 23: Olimpia—SGA, Unirea—Tricolor, Crişana—Astra, Titanus—Gaiana, CAA—Transilvania, Hakoah—Mica.

Október 30: Gaiana—Olimpia, Unirea—Titanus, Hakoah—Crişana, Tricolor—CAA, Transilvania—SGA, Inţelegerea—Astra.

November 6: Olimpia—Transilvania, Unirea—CAA, SGA—Inţelegerea, Mica—Gaiana, Tricolor—Astra, Titanus—Hakoah.

November 13: Crişana—Unirea, Titanus—SGA, Hakoah—Inţelegerea, Astra—Mica, Transilvania—Gaiana, Olimpia—Tricolor.

November 20: Transilvania—Mica, Gaiana—CAA, Inţelegerea—Crişana, Olimpia—Hakoah, Titanus—Astra, SGA—Tricolor.

November 27: Crişana—Mica, Tricolor—Gaiana, Inţelegerea—Olimpia, Astra—Transilvania, SGA—Unirea, Titanus—CAA.

IFJUSÁGI BAJNOKSÁG:

Augusztus 28: CAA—Hakoah, SGA—Fortuna, Astra—Unirea, AMEFA—Olimpia, Inţelegerea—Tricolor, Gloria—Transilvania, Gaiana—Banatul.

Szeptember 11: Astra—SGA, Inţelegerea—Unirea, Gaiana—Fortuna, Hakoah—Transilvania, AMEFA—Tricolor, Olimpia—CAA, Banatul—Gloria.

Szeptember 18: Olimpia—Gloria, SGA—CAA, Gaiana—Inţelegerea, Transilvania—Fortuna, Tricolor—Hakoah, Unirea—AMEFA, Astra—Banatul.

Szeptember 25: Fortuna—Olimpia, Hakoah—Unirea, AMEFA—Gloria, Tricolor—Transilvania, CAA—Inţelegerea, Gaiana—Astra, Banatul—SGA.

Október 2: Unirea—Olimpia, Gaiana—Hakoah, Transilvania—Inţelegerea, Fortuna—Gloria, AMEFA—SGA, CAA—Astra, Tricolor—Banatul.

Október 9: CAA—AMEFA, Astra—Hakoah, Transilvania—Unirea, Inţelegerea—Gloria, Fortuna—Tricolor, SGA—Gaiana, Banatul—Olimpia.

Október 16: Hakoah—SGA, AMEFA—Inţelegerea, Astra—Olimpia, Tricolor—Gloria, CAA—Fortuna, Unirea—Gaiana, Transilvania—Banatul.

Október 23: Olimpia—SGA, Unirea—Tricolor, Fortuna—Astra, Gloria—Gaiana, CAA—Transilvania, Hakoah—AMEFA, Banatul—Inţelegerea.

Október 30: Gaiana—Olimpia, Unirea—Gloria, Hakoah—Fortuna, Tricolor—CAA, Transilvania—SGA, Inţelegerea—Astra, AMEFA—Banatul.

November 6: Olimpia—Transilvania, Unirea—CAA, SGA—Inţelegerea, AMEFA—Gaiana, Tricolor—Astra, Gloria—Hakoah, Banatul—Fortuna.

November 13: Fortuna—Unirea, Gloria—SGA, Hakoah—Inţelegerea, Astra—AMEFA, Transilvania—Gaiana, Olimpia—Tricolor, CAA—Banatul.

November 20: Transilvania—AMEFA, Gaiana—CAA, Inţelegerea—Fortuna, Olimpia—Hakoah, Gloria—Astra, SGA—Tricolor, Banatul—Unirea.

November 27: Fortuna—AMEFA, Tricolor—Gaiana, Inţelegerea—Olimpia, Astra—Transilvania, SGA—Unirea, Gloria—CAA, Hakoah—Banatul.

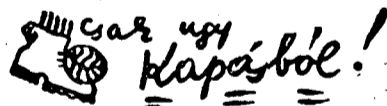
Gloria—Mica, AMEFA—Chinezul-ILSA kettős labdarugó-műsor Aradon

Vasárnap Aradon ismét nagyszabású sporteseményt bonyolítanak le a divíziós csapatok és pedig a Gloria barátságos mérkőzést bonyolít le a jó hírnévnek örvendő brádi Micával, az AMEFA pedig a vasárnap nemzetközi győzelmet aratott (Kikinda válogatott ellen 7:4) Chinezul-ILSA csapatát látja vendégül ugyancsak barátságos mérkőzés keretében.

A két mérkőzést a Gloria-pályán bonyolítják le vasárnap és ezek a mérkőzések lesznek az aradi ligacsapatok utolsó erőpróbái az augusztus 28-án meginduló nemzeti bajnoki idény előtt. Természetesen ezeken a mérkőzéseken az aradi csapatok, ugyanis szintén a vendégek is azokban az összeállításokban szerepelnek, amelyekkel a bajnokságban starthoz állnak, és így a legjobb összetételű csapatok összecsapásából hatalmas harc és nívós küzdelem várható.

O Sibiában a nemzeti vízilósbajnokság utolsó napján az Universitatea és a CAC csapatai kerültek szembe egymással. A két kolozsvári csapat mérkőzése 2:2 (1:1) arányban eldöntetlenül végződött.

O Amerika uszócspapata legutóbb Hannoverben mérkőzött, 100 méteres gyorsan az amerikai Fick 59,5 mp.-vel győzött Fischer előtt (59,5), a 400 méteres gyorsúszásban az amerikai Flanagan győzött 4 perc 51,4 mp.-vel, 100 méteres háton 1 perc 09,5 mp. idővel a német Schlauch lett az első.

A törpebajnokság során vasárnap a befejező három mérkőzés kerül lejátszásra: A Gloria-pályán 8.30 órakor Titanus—Olimpia, 9.45 órakor Gloria—AMEFA és 11 órakor SGA—Hakoah mérkőzések kerülnek lebonyolításra.

Bucurestiben a Venus 5:1 (2:0) arányban győzte le a B) ligás Franco Romana csapatát, a Juventus pedig Brassóban az Astra felett győzött 4:1-re 1:1 féldő után. Kikinda válogatottja Lugoson vendégszerepelt, ahol a Vulturil 5:2 arányban győzött a jugoszlávok felett.

Veszely, az aradi Tricolor sportegyesület Intézője lemondott tisztségéről és helyette a Tricolor futballügyeit Tusz, Decsov és Polareczky intézik.

Az Unirea Tricolor és a lugosi Vulturil bejelentették a központnak a B) liga mérkőzéseiben való részvételüket a CAO ezzel szemben még nem adott életjelt magáról.

Kiss, a resicai UDR kitűnő középtávfutója, aki 800 és 1500 méteren jelenleg a legjobb az országban, a fővárosi Viitorul Dacia részére kérte igazolását. A fővárosi egyesület atlétagárdája Kiss átlépésével jelentősen megerősödött.

O Az aradi CAA vasárnapi tekeverseny eredményei: I. Wingeron B 17 fa, II. Wittner N. 17 fa, III. Böszörményi J. 17 fa, IV. Nagy B. 17 fa, V. Karabell F. 17 fa, VI. Klug J. 16 fa. A verseny győztesei győzőruhákat kaptak.

Megszakadt a román—olasz labdarugó kapcsolat

Bucurestiből jelentik: A Gazeta Sporturilor úgy értesült, hogy az olasz futballszövetség rendkívüli ülésen foglalkozott azokkal az incidensekkel, amelyek az olasz csapatok Középeurópa Kupa mérkőzése során történtek. Az ülésen szóba került az FC Rapid—Genova bucarestii mérkőzésen történt incidens is. Az olasz szövetség miután a román labdarugószövetség nem alkalmazott megfelelő megtorlásokat, úgy határozott, hogy a Romániával való futball-érintkezést egy évre megszakítja.

A másodosztályu csapatok

bajnokságának problémája nagy gondot ad a szövetségnek. Kétségtelenül nehéz a szövetség helyzete és nem könnyű olyan megoldást találni, amely valamennyi csapat meglegedésével találkozzék, de módot kell találni arra, hogy legalább megközelítően kielégítsék az egyesületek igényeit.

A helyzet pillanatnyilag az, hogy a másodosztályu csapatok és pedig a Banatul, Vulturul, Fortuna, AMRA, Sparta nem akarnak játszani egy olyan bajnokságban, amelynek 6—7 résztvevője van és ahol csapataikat nem tudják kellőképpen foglalkoztatni, nem akarnak tovább Pécskán, Kürtösön játszani, ahol a kiadásoknak csak igen csekély százalékát kitévő térítést kapnak. Szívesebben játszanak a szövetségi díjért, ahol tudvalevően a disztriktcsapatok tartalék-együttesei szerepelnek, mert ilyenformán tudják, hogy nem fizethetnek rá a mérkőzésekre és miután így legalább 12 résztvevőre lehet számítani, a csapatok is a teljes idény folyamán foglalkoztatva vannak.

A végső szót ebben a kérdésben a szövetség fogja kimondani legközelebbi ülésén és nem akarunk a döntésnek elébe vágni. A magunk részéről hangsúlyozni kívánjuk csupán, hogy olyan megoldást kell találni, amely az egyesületeknek megfelel és amely lehetővé teszi a kis-egyesületek fennmaradását. A cél: megadni a sportolási lehetőséget és nem utját állni a sport fejlődésnek. Ezt pedig csakis úgy lehet elérni, ha az egyesületek egymással karöltve, viszonylag rendezett körülmények között küzdenek a sport fejlesztése érdekében.

A magunk részéről, mint legmegfelelőbb megoldást ajánljuk, hogy a kerületi bajnokságban résztvevő csapatok tartalék-együttesei vonják be a másodosztályu bajnokság küzdelemébe és ilyenformán egy olyan csoportot nyernek, amelynek legalább 12—13 tagja van, tehát a csapatok foglalkoztatása megoldást nyer. A CAR, Frontiera és esetleg Concordia ügyében kell találni egy olyan anyagi megoldást, amely lehetővé teszi ezeknek a csapatoknak a bekapcsolását. A

HAMBURG-AMERIKA LINIE

Rendszeres hajójáratok

Északamerika, Kanada, Közép-amerika, Kuba—Mexiko, Dél-amerika, Keletázsia, Ausztrália és Hollandiáiba

Tengeri utazások

Ültetést és sok örömet nyújtanak!

Földközi-tengeri utazások tavasszal és ősszel, Északi-tengeri és atlanti-szigeti utazások, Nyugatindiai utazások, Világkörüli utazások, Utazások Afriká körül valamint olcsó tengerentúli tanulmányi utazások

Felvilágosítások, prospektusok díjmentesen kaphatók a

Hamburg-Amerika Linie S.A.R.

képviselőtélén:

Künstler utazásiroda
Arad, Bul. Regina Maria 24.
Telefon 10-86

bajnokság végén azután a tartalécsapatok közül a legelső helyen fekvő csapat a szövetségi díj nyertese, a másodosztályúak közül pedig az első nyerte a másodosztályú bajnokságot és kerüljön be az első osztályba. Ez a bajnoki beosztás érdekes is volna és alighanem az egyesületek tetszésével is találkozna.

O Morar dr. vezeti a Ripensia—Rapid mérkőzést. A központi bíróküldő-bizottság legutóbbi ülésén úgy döntött, hogy a Ripensia—Rapid nemzetközi bajnoki döntőmérkőzés második találkozásának játékevezetője dr. Morar Teofil nagyváradi futballbíró lesz.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Jelentős károkat okozott Arad megyében az egyhetes esőzés

Megakadt a cséplés, helyenként rothadásnak indult a szőlő és a dinnyetermés is megsínylette a tulsok csapadékot

A megye területéről érkező jelentések arról adnak számot, hogy az egy héten keresztül, ugyszólván megszakítás nélkül tartó állandó esőzés komoly károkat okozott. Elsősorban a buza cséplése körül keletkeztek zavarok, amennyiben a cséplési munkálatok megakadtak. Az asztagban heverő búzáknak természetesen ártott az eső és a heverés, úgy hogy már eddig is érezhető károk mutatkoznak. Különösen veszedelmes tünetek jelentkeznek a szőlőtermő vidékeken, ahol az esőzés miatt több helyen rothadásnak indultak a fürtök. Amennyiben nem következik be változás, a további felesleges csapadékmennyiségek minden vo-

natkozásban sokat árthatnak a várható szőlőtermésnek. A dinnyetermést szintén károsan befolyásolta a túlnedves idő.

Megveszerte aggodalmaskodva várják az idő szárazrafordulását, mert ha ez nem következik be, a már eddig mutatkozott károk súlyosodnak, sőt újabb veszedelmes következmények várhatók. Így, a tengernek egyelőre nem ártott a sok eső, azonban ha száraz idő nem következik, a tengerihozam is alaposan megsínyli a tulsok csapadékot. További esőzések kiszámíthatatlan káros következményekkel járnának.

Lansbury a dunai országok fővárosaiban tanulmányozza a tartós béke feltételeit

Londonból jelentik, hogy Lansbury, az angol munkáspárt volt elnöke, az ismert békeapostol, aki az ellenségeskedések kiküszöbölése érdekében sorra kereste fel a vezető államférfiakat — többek között Berlinbe és Rómába is ellátogatott, — nagy külföldi körutra indult. Lansbury Szófiába, Bucurestibe, Belgrádba és Budapestre utazik, hogy tanulmányozza a tartós béke lehetőségeit és a háborús konfliktu-

sok alapvető okait. Lansbury utazása során érintkezésbe lép a meglátogatott országok vezető politikusai és a felelős államférfiakkal, akik előtt népszerűsíteni próbálja a háborús okok tanulmányozására hivatott nemzetközi értekezlet összehívásának eszméjét. Lansbury véleménye szerint ezek az okok nem politikai, hanem gazdasági jellegűek, s éppen ezért megszüntethetők.

Nehézségek Olaszország szarvasmarhaszükségleteinek ellátása körül

A bevétel általános csökkentésére irányuló olasz gazdaságpolitika következtében az olasz piac szarvasmarha-szükségleteinek kielégítése komoly nehézségekbe ütközik. A Jugoszlávia számára engedélyezett bevételi keretet már július elsején kimerítették, úgy hogy ebben a vonatkozásban már fel is függesztették a bevételt. A magyarországi szarvasmarha-

kiszállítása is nehézségekbe ütközik, mert az olasz kormányhatóságok által diktált árak a magyar tenyésztők önköltségeit sem fedezik. Mindezekhez hozzájárul az Olaszországban dühöngő állattörvény és a takarmányhiánya. Előreláthatólag Olaszország kénytelen lesz feladni merev magatartását és fokozza majd a szarvasmarha bevételt.

A külföldi terméspiacok kedvezőtlen árviszonyai miatt lanyha az ország kiviteli tevékenysége

Azok a kivittelt illető remények, amelyeket az ideai nagy gabonaterméshez fűztek, nem teljesedtek. A kivitel stagnál, a nagy exportőrök nem mutatnak érdeklődést a piac iránt s mindössze elvétve mutatkozik egy-egy vásárlás, főképpen az állami szükségletek fedezéséről gondoskodó szövetkezetek részéről.

Elsősorban a nemzetközi piac kedvezőtlen helyzete okozza e lanyhaságot és eseménytelenséget. Olyan gyenge gabonaárak alakultak ki a külföldi piacokon, hogy a kivitel ezen az árszinten teljességgel lehetetlen. Felmerülhet a kérdés, hogy a hazai hivatalos árak mérséklésével miért nem teszik lehetővé a kivittelt, azonban megállapítható, hogy az elmúlt évek tapasztalatai megtanítottak egy igazságra: a sietség nem fizetődik ki a gabonaexport szempontjából. Minden esztendőben az a helyzet, hogy a kampány első időszakában az árak alacsonyak, mert hiszen ilyenkor kínálat-tulengés következik be, ami természetes módon magával hozza az árak csökkenését. Később azután az árak szilárdulnak, a kereslet és ki-

nálat viszonya kialakul és megfelelő áron hozható forgalomba az ország gabonakészlete. Ez az oka annak, hogy az irányított kiviteli viszonyok mellett, ezidőszent a belföldi szükségletek beszerzésével teszik lehetővé a kiviteli lehetőségek kedvezőbb fordulásának kivárást. Ezzel párhuzamosan tárgyalások folynak több külföldi országgal, hogy kedvező elhelyezkedési lehetőséget biztosítsunk termékeinknek.

Megkezdte működését az államvasut kézbesítési szolgálata

Megírta az Aradi Közlöny, hogy egyelőre Bucurestiben és Brassóban megkezdte működését az államvasut szállítmányait kézbesítő szolgálat, amelynek feladata a feladott áruknak a címzetthez való szállításán kívül a feladótól a vasutra való szállítása is. A kézbesítési szolgálatot az egész országra kiterjesztik.

Tíz hónap alatt 60 ezer méter-mázsa cukrot importáltunk Csehszlovákiából

Hivatalos csehszlovákiai kimutatás szerint a köztársaság cukoriparának kivitele 1937. október elseje és 1938. július harmincegyediké között 2.766.128 métermázsról 2.999.505 métermázssá emelkedett. A számadatokból kitűnik az is, hogy ezen idő alatt Románia 59.008 métermázsa cukrot importált Csehszlovákiából, az előző év hasonló időszakában behozott 1359 métermázssával szemben. A behozatal növekedésének oka a belföldi gyártás terén mutatkozó visszaesés. Az elmúlt évben a romániai cukortermelés deficitese volt.

Rekordtermés Németországban

Berlinből érkező hivatalos közlemények megerősítik azokat a híreket, hogy Németország gabonatermése úgy minőség mint mennyiség szempontjából rekordhozamot eredményezett. Állítólag az 1938. évi terméshozam meghaladja azt a rekorderedményt is, amit az 1933. évi rekordtermés biztosított. Intézkedés történt a megfelelő tárolási lehetőségek biztosítására és hogy az ezzel kapcsolatos építkezéseknél ne mutakozzék az egyébként jelentős mértékben érezhető vas és nyersanyag-hiány.

ARFOLYAMOK

Augusztus 16-án

Devizák és effektív külföldi pénzek hivatalos árfolyamai a Banca Naționala jegyzése szerint, 38 százalékos felárral: egyiptomi font 693.45—705.18, németalföldi forint 75.42—76.59, belgas 23.39—23.74, dán korona 30.15—30.54, finn márka 3.02—3.09, escudo 6.22—6.33, angol font 676.20—687.93, olasz lira 7.172—7.172, dollár 138.34—140.69, norvég korona 33.05—34.64, francia frank 3.66—3.86, cseh korona 4.77—4.87, svéd korona 34.01—35.33, észt korona 37.12—38.92, palesztinai font 676.89—688.62, zloty 27.73—26.29, svájci frank 31.67—32.22.

Harmáncnyolc százalékos felár nélkül: egyiptomi font 502.30—501, németalföldi forint 54.66—55.50, drachma 0.99 (1.05)—1 (1.07), dinár 2.898—3.05, birodalmi márka 38—39, belgas 16.95—17.20, pengő 25 (26.50)—27, török font 82—83, angol font 490—498.50, lira 5.1966—5.1966, dollár 100.25—101.95, francia frank 2.65—2.80, cseh korona 3.46—5.53, lewa 1.24—1.30, palesztinai font 490.50—688.62, zloty 18.65—19.05, svájci frank 22.95—23.35.

Paritás: egyiptomi font 826.389, németalföldi forint 67.20, drachma 2.47, dinár 2.933, birodalmi márka 39.825, belgas 16.737, pengő 29.24, dán korona 44.803, finn márka 4.21, török font 78.99, escudo 7.396, angol font 813.598, pezeta 32.258, olasz lira 5.198, dollár 98.741, norvég korona 44.803, cseh korona 3.357, illetve 4.128, lewa 1.208, svéd korona 44.803, palesztinai font 813.598, zloty 18.753, osztrák schilling 23.52, svájci frank 21.11, illetve 23.89.

Hivatalos aranyárfolyam: angol aranyfont 1118 lei, Napoleon-arany 886 lei.

Behozatali közepárfolyam (38 százalékkal): Amsterdam 85.84, Páris 5.11, Zürich 38.80.

Szabadforgalmu devizaárfolyam (augusztus 15-én): cseh korona 4.84—4.86.

Értéktözsde: A piac lanyha, minden vonalon az érdeklődés hiánya érezhető. Árak: Exproprierea 64 és ötnyolcadról 64 és háromnyolcadra, Consolidarea 44 és ötnyolcadról 44 és félre, Stabilizarea 63-ról 62 és hétényolcadra, Desvoltarea 64 és hétényolcadról 64 és ötnyolcadra változott. — A részvénypiacon némi ár-emelkedési irányzat mutatkozik.

Terménypiac: Galati-on az élénkülés jelei mutatkoznak. 79 kilós 2 százalékos áru 43.000 leiért, rozs 29.000 leiért, tengeri 34.500 leiért cserélt gazdát. Constantan a piac lanyha, csekélyszámú kötés történt buzában, viszont az előző napi árhoz viszonyítva az árak vagononként 1000 leiel emelkedtek. Így a 77 kilós árut 40.000 leiért adják el. Az árpa és repce ára nem változott lényegesen. Zab iránt élénk érdeklődés mutatkozik. — Bánsági gabonapiac: A buza és a tengeri irányzata lanyha és az üzleti forgalom igen gyenge. A piaci árak a következők: buza 400 lei ab Temesvár. Tengeri 325, zab 380, új lence 420—430, takarmányárpa 315, tavaszi árpa 360, korpa 280, bánáti repce 580, káposzta repce 590, kismalmi liszt a 30.70-es beszállásból 760 nagymalmi liszt 780 lei százkilónként.

— Kereskedelmi kapcsolatok Finnországgal. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamarának módjában áll komoly és részletes tájékoztatást beszerezni a román—finn kereskedelmi kapcsolatok fejlesztésére vonatkozó minden kérdésben.

84 részvénytársaság alakult az első félévben 537 millió tőkével

Az év első hat hónapjában az ország területén 84 részvénytársaság nyert működési engedélyt, összesen 537 millió lei tőkével. Az elmúlt évben — ugyancsak az év első hat hónapjában — az új részvénytársaságok száma nagyobb volt (96), az össz-tőke azonban a felét sem tette ki az ideai tőke-összességnek, amennyiben csak 246 millió volt. Legnagyobb tőke-részesedéssel a fémipar szerepel a kimutatásban, 270 millió leiel, majd a kereskedelem következik a sorrendben 120 millióval, a textilipar 78 millióval, a bányaipar 47 millióval szerepel a kimutatásban.

Módosítják a bortermelésről szóló törvényt

Az a hét szakbizottság, amelynek az ország szőlészeti vidékeinek meghatározása a feladata, folytatja működését. A tulajdonképpeni bortermelő vidékekkel kapcsolatos munkálatok már befejeződtek. Eddig összesen 375 határozatot hoztak, ezek közül 94 jogerőre emelkedett. Aradmegyelv vonatkozásban teljesen befejeződtek a munkálatok.

Itt említjük meg, hogy a földművelésügyi miniszter bizottságot küldött ki a bortermelési törvény tanulmányozására, azzal a céllal, hogy azután javaslattal szolgáljon a törvény módosítását illetően. A bizottság már meg is kezdte működését.

= Ujabb négy község italmérési engedélyeinek árlejtését halasztották el. Szerda délelőtt folytatódtak az aradi pénzügyigazgatóságon az italmérési engedélyek kiadására kiírt versenytárgyalások. Amint már az Aradi Közlöny megírta, a jövő évi törvény módosítása értelmében a régi magyar törvények alapján kiadott italmérési engedélyeket bevonták és azokat most árlejtés útján adják ki ismét. Szerdán, a második árlejtési napon, ugyanugy, mint kedden, elhalasztották a versenytárgyalásokat. Négy község érdekelt italméréseinek engedélyeiért kellett volna szerdán lefolytatni az árlejtést. A négy község: Zsigmondháza, Kiszentmiklós, Traunau és Engelsbrunn. Ezúttal is formai hiányosságokra való hivatkozással történt meg a halasztás. Az árlejtések csütörtökön folytatódna.

= Évi 120 millió lei jövedelmet biztosítana az elhullott állatok hulláinak felhasználása. A nemzetgazdasági minisztériumban szakbizottsági jelentést tanulmányoznak, amely szerint az elhullott állatok hulláinak hasznosítását tervezik. A bizottság a kérdés alapos tanulmányozása után arra a megállapításra jutott, hogy az állathullák ipari uton való feldolgozásával nagyértékű állati tápszereket lehetne előállítani és ez hozzávetőlegesen évi 120 millió leiel jövedelmet biztosítana.

= A „Casa Negustorilor“ visszaélései. Az utóbbi időben különböző egyének látogatták meg a kereskedőket és iparosokat, akiktől pénzügyi összegeket gyűjtöttek a bucurestii „Casa Negustorilor“ (Kereskedők Háza) javára. Az Aradi Kereskedelmi és Iparkamara felhívja a kerületéhez tartozó összes cégeket, hogy mutassák be legkésőbb e hó 20-ig a Kamarának a fenti egyesület javára történt esetleges fizetésekről kapott nyugtákat.

= A kereskedelmi adók megállapítása. A pénzügyminisztérium hivatalos véleménye szerint a kereskedelmi adók megállapításánál a forgalomcsökkenés nem akkor vétetik figyelembe, amikor bekövetkezik, hanem akkor, amikor a nyereség-vesztesség számlán keresztülvezették.

= Francia gazdasági bizottság érkezik Romániába. Párisi jelentések szerint, francia kormány körökben nagy előkészületeket tesznek egy gazdasági bizottság kiküldésére, amelynek élén Louis Marin volt miniszter utaznék Romániába. A bizottság utjának célja a két ország gazdasági kapcsolatait szorosabbá tenni és kimélyíteni.

= Nem értékelik le a francia frankot. A francia sajtó erőiesen visszautasítja azokat a híreket, amelyek szerint a francia frankot ismét leértékelnék. Hangsúlyozzák a lapok, hogy a francia pénzügyi és gazdasági helyzet semmiféle borúlátásra nem ad okot. Franciaország hű marad az 1936-ban Angliával és az Egyesült-Államokkal kötött pénzügyi egyezményhez.

Előadás Aradon a modern repülés aktuális kérdéseiről

Augusztus 28-án délután rendkívül érdekes előadás lesz az aradi Kulturpalota nagytermében: Luca Vladimir, a LARES repülőtársaság aradi megbízottja szakember, színes előadásban ismerteti a repülésügyi kérdéseket. Nagy érdeklődéssel várt előadásának tárgyszorozatában ismertetni fogja: A kereskedelmi repülés Európában, A repülés megszervezése külföldön, A polgári repülés, A repülés szükségessége a köz érdekében, A LARES célkitűzései és elért eredményei, A repülés szerepe a háborúban, Az u. n. „vak repülés“, amidőn éjszaka csak a műszerek segítségével tájékozódhat a pilóta.

A tág keretek között mozgó s a repülés ugyszólván minden kérdését ismertető előadás előreláthatólag nagyban népszerűsíti majd a repülést s ezzel az előadó nemcsak a légitársaságnak, hanem a kultúr-társadalomnak s a repülés romániai fejlődésének is nagy szolgálatot tesz.

Hajszja a százéves életkorért

Egy amerikai egyetemi tanár érdekes előadása a magas életkor kilátásairól

Raymond Pearl professzor, a baltimorei egyetem kiváló élettan-tanára egy nagy amerikai biztosítótársaság felkérésére évek óta foglalkozik az „agkori rekord“ elérésének gondolatával. A professzor azt kutatta éveken át, hogyan, milyen táplálkozás, életmód és életfeltételek mellett lehet reményünk arra, hogy elérjük a százéves életkort. Kutatásainak eredményéről most számolt be.

Érthető, hogy ez a probléma, amely mindenki számára eléggé izgalmas, elsősorban a biztosítótársaságokat érdekli. A biztosítótársaságok statisztikája arról tanuskodik, hogy száz ember közül a vizsgáltaknak csak egy harmadrésze éri el a hetvenéves életkort. Ha összevetjük ezt a számot a közép-európai halálozási statisztika adataival, még mindig óriási eredménynek kell tartanunk. Amerikának nem kell aggódnia népességének kihálása miatt. A vizsgálat további adatai bizonyítják, hogy további tizenkét ember eléri a nyolcvankét-estendős életkort, kettő pedig a kilencvenkettedik estendőt. A statisztika azonban egyetlen biztosított százéves egyénről sem tud.

Tudnunk kell, hogy Amerikában az orvosoknak egész serege foglalkozik a magas életkor elérésének problémájával. Az újvilágban szokás, hogy gazdag emberek orvosokat szerződtetnek magas honorárium ellenében s ezeknek az orvosoknak más dolguk sincs, mint gazdájuk egészségi állapotáról gondoskodni. Ha azután sikerül egy bizonyos kikötött életkort elérniük, akkor az egészségükről gondoskodó orvost még külön jutalom illeti meg.

A baltimorei egyetem élettani professzora tehát saját kutatásain kívül sokszáz amerikai kollégája tapasztalataira támaszkodhatott. Az egyetemen tartott előadása során hangoztatta, hogy a százéves életkor elérése korántsem könnyű feladat. A kilátásokat elsősorban az öröklött testi adottságok befolyásolják.

— Ha rossz testi örökséggel érkezünk a világra — mondta a professzor —, akkor semmi reményünk sincs a százéves életkor elérésére, még ak-

kor sem, ha szigorúan vegetáriánus kosztot élünk, ha nem szivarozunk, ha egyszer nősültünk és a borosüveget csak a kirakatból ismerjük. Erőszakkal nem bírjuk a versenyt a halállal...! Ahhoz, hogy százévesek lehessünk, bizonyos fizikai adottságok kellenek, amelyeket már születésünkkor magunkkal hozunk.

A professzor ezután azt fejtegette, hogy aki nek apja és nagyapja ötvenéves korában halt meg — balesetet nem tekintve —, annak semmi reménye sem lehet a százéves életkor elérésére. Ha azonban az elődök magas életkort értek meg, akkor az utód némi kilátással startol a rekordért való hajszában.

— Hogyan éljünk tehát? — vetette fel ezután a kérdést a professzor. A kérdés vizsgálatánál, amint kifejtette, elsősorban a vérmérséklet jöhet számításba. Ha izgulékonyak vagyunk, vagy koerikus a vérmérsékletünk, ez csökkenti a kilátásokat. A békés természetű, nyugodtan szemlélődő ember e tekintetben előnyben van. A magas életkor tehát elsősorban vérmérséklet kérdése. „Csak nem izgulni!“ — ezt a jelszót tartjuk szem előtt, ha a magas életkort ambicionáljuk.

Szóváltotta azután azokat az idősebb urakat, akik azt hiszik, hogy egészségüknek tesznek jó szolgálatot, ha úgy élnek, mint a fiatal emberek. Ezek a fiatalosdit játszó aggastyánok usznak, eveznek, turáznak, sielnek abban a hitben, hogy így kell élniük, különben megöregszenek. Raymond Pearl professzornak az ilyen emberekről le-sújtó véleménye van.

— Meglévő életerejüket — mondta — felesleges erőfeszítésekre fecserlik el, ahelyett, hogy takarékoskodnának az energiákkal, amelyre máshoz van szükségük: az öregséghez.

A professzor azután azt a tanácsot adja, hogy „ne éljünk előirásosan“. A százéves életkornak nincsen receptje. Ne tünödjünk minden pohár bornál és minden szivarnál. Szabad? Nem szabad? Árt? Nem árt? — csupa olyan kérdés, amelyet szorongó bűntudat kísér és ez jobban megrövidíti az életet, mintha a szóbanforgó „bűnt“ csakugyan elkövettük volna.

Pearl professzor, akinek pedig elhihetjük, hogy alaposan ismeri az emberi testet, azt a jóindulatu tanácsot adja, hogy általában éljünk hajlamaink szerint, ne vonjunk meg magunktól semmit, kivéve, ha az orvos határozottan megtiltotta. Az öregkorban már szabad egy kissé betegeskedni.

Előadását azzal fejezte be, hogy az évekkel való versenyfutás meddő küzdelem. Ennek semmi értelme sincs. Egyik páciense, egy 110 éves asszony nemrég halt meg egy kis farmon. Amikor az újságírók röviddel halála előtt megkérdezték, hogyan sikerült ilyen magas életkort elérnie, így felelt: „Mert egész életemben pipáztam!“ — Ezek után beszélhetek nekem az orvosok a diéta áldásairól — fejezte be előadását ravasz mosollyal az élettan professzora...

Hirdessen az Aradi Közlöny-ben

HETENKÉNTI TÁRSASUTAZÁS
PÁRISBA és ISTANBUL

Jimboliától Lei 6.100—12.400

Constanta-tól Lei 4.200—5.950

Felvilágosítással szolgál és beiratkozásokat eszközöl az

„EUROPA“

Román Nemzeti Utazási és Idegenforgalmi vállalat
Aradon: „EUROPA“ Strada Regina Maria 10.

Rádióműsor

— Romániai Időszámitás. —

CSÜTÖRTÖK, AUGUSZTUS 18.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek. Utána háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. 15.20: Különböző közlemények, a rádióval kapcsolatos kérdések. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.02: Táncczene gramofonlemezek. 20.10: Emanoil Bucuta az ország legszebb utairól tart előadást. 20.25: Alexandru Theodorescu hegedűhangversenye. A műsorban a következő szerzők művei: Vivaldi, Pugnani, Porpora, Giardini. 21: Művészeti aktualitások. 21.15: A rádió zenekarának hangversenye. A műsorban a következő szerzők művei: Gluck, Mendelssohn, Jelescu, Jora, Berlioz, Kiriac, Sabin Dragoi. Énekel: Eugen Popescu. 22.30: Hírek. Sport. 22.45: A Dinu Serbanescu zenekar szórakoztató hangversenye a sinaia-i kaszinóból. 23.45: Hírek a külföldre német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: Hírek. 11.20: Nyári zivatarok és a vilámlás. (Felolvasás). 11.45: Szent István napja a tiszamenti kis tanyák közt. (Felolvasás). 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05: B. Weisz Margit zongorázik. 13.40: Hírek. 14—14.20: A rádió szalonzenekara. Közben kb. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 17.15: Vizvári Mariska háztartási előadása (Felolvasás). 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 17.55: A magyar országgyűlés ünnepi ülése a Szent István-év alkalmából. Közvetítés Székesfehérvárról. 20.15: Hírek szlovák nyelven. 20.20: Móricz Pál emlékezete. 20.55: Néhány szó a "Bánk bán"-ról. 21: Részletek Erkel "Bánk bán" c. dalművéből. 22.10: Hírek. 22.25: Nemzetközi céllövésverseny és lövészbajnokság. Közvetítés. Utána kb. 22.50: Sporteredmények. 23.05: Jazzhármas. 0.10: Hanglemezek.

Budapest II. 19.25: Tünet és betegség. Liebermann Tódor dr. főorvos előadása. 20.15: Balettzene. 21.10: Hírek. 21.35: Veres Elek cigányzenekara muzsikál.

PÉNTEK, AUGUSZTUS 19.

Bucuresti. 6.30: Ritmikus torna, hírek, reggeli hangverseny gramofonlemezek. Vidám hanglemezek. Utána háztartási és gyógyászati tanácsok. 13.15: Időjelzés, kulturális hírek, sport, vizállásjelentés. 13.25: Déli hangverseny. A rádió-zenekar játéka. A zenekart vezényli: Ion Ghiga. A műsor egyik számaként szerepel: Bartók Béla: Román népies táncok. 14.15: Időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 14.30: A hangverseny folytatása. Gramofonlemezek. A műsorban a következő zeneszerzők művei szerepelnek: Schubert, Brahms, Reger, Dargomiskij, Leoncavallo, Smetana, Chopin. 15.20: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.15: Vegyes zene gramofonlemezek. 20: Felolvasás. 20.15: Sabina Niculescu (hárfa) és I. Fotino (gordonka) hangversenye. A műsorban a következő szerzők szerepelnek: Marneff, Saint-Saens, Tournier. 20.40: Balalajka-zenekar. 21.10: Alex Bădăuțu felolvasása. 21.25: Verdi: „Rigoletto”. I. szünetben (22.20): Hírek. II. szünetben (23): Sport. 23.45: Hírek a külföldre francia és német nyelven.

Budapest I. 7.45: Torna. Utána: Hanglemezek. Kb. 8.20: Étrend, közlemények. 11: A Magyarok Világkongresszusa záróülése. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 13.05: Barabás Lidia hegedül, Szomolányi János, az Operaház tagja énekel, zongorakísérettel. Közben 13.30: Hírek. 14.20: Pontos időjelzés, időjárás- és vizállásjelentés. 14.30: Rendőrzene. 15.35: Hírek. 15.50: A rádió műsorának ismertetése. 16: Árfolyamhírek, piaci árak, élelmiszerárak. 17.15: A rádió diákfórája. 17.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 18: A rádió szalonzenekara. Közben kb. 18.45: Sportközlemények. 19.30: II. Szilveszter pápa, Balogh József előadása. 20: Magyar művészek hanglemezei. 20.30: A magyar Himnusz ünnepe a Gyöngyösi István Társaság rendezésében. Utána kb. 21.10: Hírek. 21.30: Lászlóffy Margit Liszt-műveket zongorázik. 22.10: Farkas Jenő cigányzenekara. 22.45: Időjárásjelentés. 22.50: Közvetítés a Vigadóba. 0.10: Szalonötös.

Budapest II. 19.30: Paksy Jenő és Kárpáth Zoltán magyar nótákat zongorázik. 20: A táblalabirintus orvosai. 21.10: Hanglemezek. 22.30: Hírek, időjárásjelentés.

UJ KÖNYVEK

— Raffy Ádám új regénye: „A léleklátó”. A fiatal erdélyi író első regénye: „A mágya” rendkívüli sikert aratott úgy a magyarországi, mint a külföldi magyar könyvpiacra. 1936. év végétől 1937. év május végéig három kiadás jelent meg a „Mágya”-ból és ezzel Raffy Ádám neve és könyve örökre összefonódott a magyar irodalomtörténettel. Most került ki a sajtó alól Raffy Ádám második könyve: „A léleklátó”. Dr. Mesmer életregénye. Hogy milyen sikere lesz Raffy Ádám új könyvének, nem nehéz megjósolni. Akik kéziratban olvasták, megállapíthatták, hogy „A léleklátó”-ban Raffy Ádám még szerencsésebben egyesítette az érdekességet, valami egészen sajátos, egyéni írásműveléssel. Ki volt doktor Mesmer? Mária Terézia, Erzsébet cárnő és XV. Lajos francia király, illetve híres (vagy hírhedt?) metressze Pompadour asszony idejében, tehát a nagy uralkodók korszakában kezdődik Mesmer doktor csodálatos élettörténete; aztán Bécs, Mária Terézia ragyogó és fejlődő rezidenciája, a hét-éves háború, Voltaire, Rousseau s Diderot kora, majd a tündöklő és véres forradalmi Páris alkotják azt a keretet, amelyből Mesmer portréja időálló színekben ragyog elénk. Ez a portré annál is érdekesebb, mert kevés emberről vitatkoztak még annyit, mint éppen Mesmer-ről. Voltak olyanok, akik a „magnetizáló doktor” regényes életében egy példátlanul nagyarányú sarlatán üstökös-szerűen magasba ivelő s aztán meredeken alá zuhanó pályafutását látták, mások viszont úgy tekintettek rá, mint a nagy francia forradalom előtti lelki krízis lázában vácogó Európa világító és megváltó csillagára. Annyi kétségtelen, hogy Mesmer doktor egy nagyraihivatott, a küzdelmek mélységeit és a sikerek szédítő hegyecsúcsait megjárt férfi volt, aki először pillantotta meg a lélek misztikus örvényeit s aki olyan új ösvényeket világított meg, amelyek századok múlva nem kisebb szellemekkel találkozott, mint Charcot és Freud. Mesmer olyan égiségig bontakozott ki, akinek hihetetlen vonzereje, akadályokat nem ismerve, évtizedekig magnetizálta hétország tömegeit. Életének regénye ennek megfelelően egyúttal korának színes keresztmetszete is: izgalmas, sokszor misztikus fordulatokkal teli ez az élet, amelyen egy különös, megkapó, költőien szép és mélyesen emberi szerelem vonul végig. Mert Mesmer is csak ember volt: ember, aki szeretett és szenvedett, aki nyomorgott, majd vagyonban dűlt, hogy aztán ismét szegénységbe hulljon vissza; ember, aki először mint a pap kereste az Istent, hogy aztán mint orvos megismerje gyarló embertársait, akik mennyekig emelték, vagy a sarlatánsgát ördögi vádjával illették. Döntse el az olvasó, kinek volt igaz? Raffy Ádám Mesmer-regénye Rózsavölgyi kiadásában jelent meg. A finom, fehér papírosra nyomott, egészszonkötésű munka ára 198 lei, kartonálva 165 lei. Kapható minden könyvkereskedésben.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egy apróhirdetés **20 lei.** Minden további ára 10 szög csupán. Szó 2 lei

LEVELEZÉS

„Lelkitárs”-nak levele van, kérem átvenni. 5136

HÁZASSÁG

19 éves, csinos gazdálkodó leány ötmillió ingatlan, kétmillió készpénzhozománnyal. 28 éves, csinos özvegy 4 millió vagyonnal férjhez menne. Összekötötést létrehoz Bizony Ferenc házasságközvetítő-trodája. Timisoara. 5003

ALKALMAZÁS

Perfekt ügyes szobalány szeptember 1-re felvétetik. Cim a kiadóban. 5069

Gyermek mellé kisasszony kerestetik. Cim: Foto Szabó, Bul. Reg. Maria 10. 5117

Jó bizonyítvánnyal rendelkező szobalányt azonnalra keresek. Jelentkezni a házmesternél. Str. Moise Nicoară 12. 4886

Szerény tisztviselő, ki románul és magyarul perfekt gépel, irodai alkalmazást keres. Ajánlatokat „Szép írás” jeligére a kiadóba kér.

Magános ur megbízható házzvezetőt keres falura. Cim a kiadóban. 5133

40—45 év körül egyedülálló komoly mindent keresek vidékre. Cim a kiadóban. 5124

Férfi és nő eladók divatszokmában felvétetnek. Cim a kiadóban. 5125

ELLÁTÁS

Uricsaládnál, a Ghiba Birta leányliccum közvetlen szomszédságában, vidéki diákleány teljes ellátással otthont talál. Címeket „Otthon” jeligére az Aradi Közlöny kiadójába kérek.

Két fiatal diákleányt teljes ellátásra uricsalád felvesz. Ugyanott német, francia, angol privátórák. Cim a kiadóban. 5123

LAKÁS

Kettőszobás, fürdőszobás és egyszobás, fürdőszobás lakás összes mellékhelyiségekkel kiadó szept. 1-re. Str. Oituz 111. 5118

Modern háromszobás, összkomfortos lakások azonnalra és novemberre kiadók. Bul. Carol 70. 5105

Üres, esetleg butorozott szoba idősebb hölgy részére kiadó. P. Plevnei 1. 5135

Kiadó két uccai szoba, parkettás, cserépkályhával, elő- és fürdőszoba, mellékhelyiségekkel együtt. Str. Ioan Calvin 48a. 5132

Összkomfortos háromszobás, erkélyes lakás november 1-re bérbeadó. Str. Moise Nicoară 13. 5137

Hatszobás, parkettás, cserépkályhás különbejáratu lakás kiadó. Cim a kiadóban. 4921

Két uccal szoba, előszoba, mellékhelyiségekkel kiadó. Érdeklődni „Hunia” kalap-szalomban. Str. Matianu 2. 5128

ÜZLET

Jómeneteli női kalapüzlet betegség miatt eladó. Cim a kiadóban. 5111

Uj üzlet

B.v. Reg. Maria 19. sz. a att. Tekintse meg finom és különleges gyümölcsöseit, most megnyitott üzletében. Szíves pártfogást kérve WAGNERE.

VÉTEL-ELADÁS

Modern fehér gyermekkosci eladó. Calea Saguna 28. 5138

Épületfa, mész, cement, téglák, cserép könnyűen és kedvező feltételekkel beszerezhető Farkas Jenő építőanyagtelepén. 5134

Elegáns, alig használt ruhák sürgősen eladók. Str. Consistorului 21., Garai. 5126

ELADÓK

Agypárna, tüllasztalterítők, filc-applikációs tüllterítők, nippalávalók, diványpárnák és egyéb kézimunkák

FEKETE

Strada Coşbuc 34 sz.

KÜLÖNFÉLÉK

Haláleset

elutazás, költözködésből kifolyólag veszek készpénzért ocska butorokat, ruhaneműeket, ágyneműt, matracot, szőnyeget, varrógépet, egész lakberendezést, könyveket festményeket, hangszereket, makulatúrapapírt, ócekvast, padlástholmit. — Vasárook lakásban és padlason heverő bármilyenféle felesleges noimit, ílm-fotót stb. Vidékre is megyek. Címetel lakásomra. Csevelezőlap- vagy személyes hívásra hazhoz jövök. Ujdu-uoca 5.

teiner Sándor.

Telefon 23-10. Telefon 26-10.

Dionálók, ebédő,

kombináltzokrény, iróasztalok, oszlárók, tüstötölgy urali zoba, antik pádó, ühdermayer tölgyarn tura, fiókos searalir, antik zsebrények és virne nagy választékban

Zalogkölcsonöket

ösvetünk. Előlegat adunk, zalogcédulálat o osón osza, bi tü.

TEMPO bizományi üzlet, F scher Elz-palota.

5 kat. hold

legprimább föld

autobusz megállótól nem messze, gyümölcsösök is igen alkalmas, közvetlen ut mellett, alkalmi áron eladó. — Megbizott:

Kiss Lajos „URANUL”

igatlaniródája Arad, str. H rla 2.

Telefon: 18-21

Legújabb jelentéseink:

A szudétanémet-párt nem hajlandó eltérni a Karlsbadban kihirdetett követelésektől

Éleshangu válasziratót nyújtottak át a szudétanémetek képviselői a csehszlovák kormánynak. — Runciman lord titokban tartja elvben elkészített döntőbírói javaslatát. — Szudétanémet légiót szerveztek Németországban csehszlovák területek meghódítására

A nemzetközi politikai élet figyelme változatlanul a csehszlovák főváros, helyesebben a csehszlovák-német probléma felé irányul. Mialatt Runciman lord és munkatársai a békés megoldás lehetőségeit tárgyalják és kölcsönösen kielégítő megegyezés útját egyengetik, ismét viharfelhők gyülekeznek a csehszlovák-német határon, ahol — a világsajtó jelentései szerint — a példátlanul nagyarányú hadgyakorlatra behívott német haderők nyomása érvényesült.

Csehszlovákia gyorsított ütemben erősíti határát

Az angol lapok élénken tárgyalják a csehszlovák helyzetet. A lapok érdeklődésének középpontjában a csehszlovák legfelsőbb nemzetvédelmi tanácsnak szerdai ülése áll. Egyes lapok úgy tudják, hogy ezen az ülésen főként az eddig végrehajtott katonai intézkedések pénzügyi kérdéseit tárgyalták meg, mert ezek a költségek már is túllépték a hadügyi költségvetés kereteit. Állítólag igen súlyos gondot okoz a csehszlovák nemzetvédelmi tanácsnak a további kiadások fedezése. A Daily Express jelentése szerint a nemzetvédelmi tanács ülésén elhatározták, hogy erősen meggyorsítják a határmenti erősítések kiépítését. Az angol lap prágai tudósítója úgy értesült, hogy az egész országban nem lehet köműveseket kapni, mert azok mind a határok mentén épülő erődökön dolgoznak.

Runciman tovább tárgyal

Runciman és munkatársainak prágai tevékenysége — a Daily Express értesülése szerint — azzal az eredménnyel járt, hogy Runciman az eddig összegyűjtött anyag alapján elérkezettnek látja az időt, a csehországi nemzetiségi kérdés megoldására vonatkozó részletes tervet kidolgozására. A tervet már készen van és Runciman ezt a tervet tekinti döntőbírói működése alapjának.

Egyelőre a lord nem hozza nyilvánosságra döntőbírói javaslatát, mert meg akarja várni, milyen eredménye lesz a prágai kormány és a szudéta-németek közvetlen tárgyalásainak.

Ha ezek megegyezésre vezetnének, akkor felesleges minden közbelépés, de ha a dolgok odáig fejlődnek, hogy a megegyezésre semmiféle kijátás nem lenne többé, akkor Runciman köztes döntőbírói ítéletét.

Szerda délelőtt kellett volna a cseh kormány megbízottainak a szudéta-németek

Ugyanacsak a Daily Express közli azt is, hogy Csehszlovákiában az összes katonailag fontos közutakat aláaknázták.

Ezekkel a hírekkel kapcsolatosan feltűnést keltett a Manchester Guardian cikke, amely arra világít rá, hogy Németországban olyan tevékenység folyik, mely közvetlenül érinti Csehszlovákiát. Az újság megbízható forrásból azt az értesülést kapta, hogy a német kormány különleges megbízatással ellátott légiót csempészett át Csehszlovákiába a szudétanémet területekre. A légió feladata az, hogy olyan nyugtalanságot készítsen elő és olyan zavarokat robbantson ki, amelyek indokoltá teszik a német hadseregnek Csehszlovákia területére való bevonulását. Ugyanannak a légió feladata a német csapatok bevonulása után a közgazgatást a kezébe venni.

A Manchester Guardian jelenti még, hogy az osztrák nemzeti szocialista légió mintájára Németországban most egy szudétanémet légiót állítottak fel, amelynek tagjai Csehszlovákiából emigráltak szudétanémetek, akiknek legnagyobb része a katonai szolgálat elől szökött meg. A légió nyolc zászlóaljából áll, amelyeket nyolc különböző városban helyeztek el. A szudétanémet légió tagjai a német hadseregtől eltérő egyenruhát viselnek. A Manchester Guardian ugyanazoknak az intézkedéseknek megismétlését látja, amelyeket Németország Ausztria annektálása előtt léptetett életbe.

tőivel tárgyalni és ezen a tárgyaláson kellett volna, hogy a szudéta-német vezérek állástfoglaljanak a kormány megjegyzései ügyében, amelyeket Hodzsa miniszterelnök a szudéta-német párt követeléseire fűzött. A tárgyalást délelőtt fél 11 órára tüzték ki, de elhalasztották, mivel

a kormány tagjai előzőleg Runciman lordal kívánták megbeszélést folytatni.

Prágai jelentés szerint a déli órákban Kunz szudéta-német képviselő mégis átnyújtotta a csehszlovák kormány tagjainak a szudéta-németek 15 oldalas válaszát Hodzsa megjegyzéseire. A válasz részletesen kitér minden pontra. Beavatott körökben úgy tudják, hogy

a szudéta válasz meg lehetőségen éleshangu, de nem zárja ki a további tárgyalások lehetőségét. Hangsúlyozza a válasz, hogy nem áll a szudéta-németek módjában az, hogy a Karlsbadban lefektetett elvekből bármit is engedjenek.

Veszedelemes árvíz pusztít Csernovicban és a vidéken

Bucurestiből jelentik: Cernautiban és környékén 24 órán át olyan felhőszakadás volt, hogy a lakosság körében valóságos pánik lett urrá. Campolung, Storoinet és Radaut-megyékben

katasztrofális árvizeket okozott a felhőszakadás.

A Suceava folyó kilépett medréből és előntötte a termőföldeket. Majdnem valamennyi hídát elsodorta az árvíz, amely a telefonpóznákban is igen nagy kárt okozott. A Siret folyó két métert áradt és minden pillanatban kiléphet

medréből.

A lakosság nagy erőfeszítéssel igyekszik megakadályozni az árvizet.

A Bistrița, Moldova és Prut folyók szintén két métert áradtak. A vihar és a felhőszakadás sok kárt okozott Cernautiban.

Igen sok háztetőt lesöpört a szélvihar ereje,

több mint 100 ház került víz alá és az uccákon mindenfelé 15 centiméter magas volt a víz. A tüzoltóság és a háziezred egyik különítménye egész nap a rend helyreállításán fáradozik.

Vasárnap temetik Hlinka páter

Pozsonyból jelentik: A rózsahegy városi tanács ma délelőtt ülést tartott, amelyen elhatározta, hogy Hlinkát saját halottjának tekinti és vasárnap temeti el illő pompával. Hlinka sírja felé mauzoleumot emelnek. Rózsahegy nagy terét pedig az elhunyt szlovák politikusról nevezik el. Hlinka holttestét a város nagytemplomában ravatalozzák fel, a templom előtti téren katafalkot állítanak és itt megy végbe a vasárnapi temetés. A ravatalnál az Orol egyesület hat tagja áll díszőrséget. A gyász jeléül Pozsony nagyobb középületeire is felhúzták a fekete lobogót.

Hírek szerint Hlinka páter halálós ágyán Sidor Károly képviselőt, a „Slovák” című lap szerkesztőjét bizta meg politikai végrendeletének végrehajtásával és előreláthatólag Sidor tekinthető Hlinka utódának.

Angol-olasz tárgyalások Palesztináról

Londonból jelentik: Itteni jólétesült körökben olyan hírek keringenek, hogy küszöbön állnak a tárgyalások Róma és London között a palesztinai kérdéssel kapcsolatban. Az olasz kormány ugyanis a palesztinai zsidó állam kiépítésével szemben elutasító álláspontra helyezkedett, ezért az angol kormány súlyt helyez arra, hogy ebben a kérdésben ne adjon tápot újabb sürölődásokra Olaszország és Anglia között. Ugy tudják, hogy a két kormány között az érintkezés felvétele a kérdésben már a napokban megtörténik, amikor Reed, a Palesztina felosztására alakított technikai bizottság egyik tagja Palesztinából Londonba vezető útján Rómát is érinteni fogja.

„A németek megadják a régi ellenségnek kijáró tiszteletet”

Berlinből jelentik: A francia légügyi haderő vezérkari főnöke, Vuillemin tábornok ma délelőtt Göberitzbe érkezett a Richthoffen repülőraj megtekintésére. A vendéget Milch tábornok, a német léghaderő főparancsnoka kísérte útján. A francia tábornokot diszszázad várta és

a német katonai zenekar előbb a francia, majd a német himnuszt játszotta.

Vuillemin tábornok végignézte a repülőraj gyakorlatait és mutatványait, majd megtekintette a laktanyákat és ezután üdvözölte azt a négy német repülőtestet, akik az elmúlt héten részt vettek a „Kondor” német repülőgép óceántúli kétszeres repülésében. A francia tábornok Göberitzből Lipcsébe utazott repülőgépen, majd onnan Augsburgba látogat.

Párisi jelentések szerint a párisi lapok meglegedés hangján számolnak be arról a meleg fogadtatásról, amelyben Vuillemin tábornok, a francia légügyi vezérkari főnöke részvételével Berlinben. A Petit Journal szerint kell ismerni, hogy a németek mindig megadják a kellő tiszteletet régi ellenfeleiknek. Azt írja a lap, hogy Göring tábornagy igen szívélyes fogadtatásban részesítette Vuillemin tábornokot, de nem szabad elfelejteni, hogy kevéssel előbb Göring Balbo olasz légügyi tábornagvot látta vendégül. A berlin-római tengely szűréségéig hoz tehát szó sem fér.

Egész Németországot mozgósították a hadgyakorlatokra

Berlinből jelentik: A német hadgyakorlatok második napján a hadművelési területek egyre szűkebbé váltak. Annyi bizonyos, hogy a világtörténelem nem ismer hasonló hadjáratot, amikor 1 millió 300 ezer katonát vontak össze. A manőverek háborús légkört teremtettek egész Németországban. A legfeltűnőbb jelenség az a körülmény, hogy a földeken mindenütt asszonyokat lehet látni, akik a bevonult férjek helyett végzik el a mezőgazdasági munkálatokat.

A tartalékok bevonulása szakadatlanul tart. A teherforgalmat és részben a személyforgalmat is korlátozták azért, hogy a vasutak a csapatszállításokat elvégezhessek.